

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 1 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

PLANI I RISHIKUAR I BIZNESIT PËR VITIN 2017

	Përgatiti	Kontrolloi	Aprovoi
Emri Mbiemri	Nebih Haziri - Zyrar Kryesor Financiar dhe i Thesarit	Mustafë Hasani - Kryeshef Ekzekutiv	Drita Konxheli- Radoniqi - Kryesuese e BD
Nënshkrimi			
Data	<i>Qershor, 2017</i>		

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 2 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

1.0 Roli dhe Misioni i KOSTT	5
1.1. Objektivat strategjike	6
1.2. Organizimi.....	7
2.0 RRETHINA AFARISTE.....	9
2.1 Zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike.....	9
2.2. Implementim i aranzhmaneve të reja operative	13
2.3. Korniza rregullative, ligjore, dhe tarifat	15
2.4. Aspektet sociale, të sigurisë dhe mjedisore	17
3.0 SFIDAT	21
4.0. PROGRESI DHE ZHVILLIMI	23
4.1. Zhvillimet e tregut, në Kosovë dhe në rajon	23
4.3. Programi Investiv	24
4.4. Përshkrimi i disa projekteve më të rëndësishme	25
4.4.4.2. Ri-vitalizimi i linjës 110 kV: NS Prizreni 1 - NS Prizreni 3.....	38
5. Planifikimi financiar.....	41
5.1. Struktura dhe vlera e të hyrave për vitin 2017	42
5.1.1. Struktura dhe vlera e të hyrave nga tarifa dhe alokimi i kapaciteteve për vitin 2017.....	42
Pasqyra e planifikuar E Fitimit/HUMBJES PËr vitin 2017	44
6.0. Burimet Njerëzore	46
6.1. Implementimi dhe matja e performancës	46
6.2. Zhvillimi i kapaciteteve.....	47

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 3 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

6.3. Menaxhimi i cilësisë	47
6.4. Teknologjia e Informacionit.....	48
6.5. Menaxhimi i objekteve.....	48
7.0 Aktivitetet mbështetëse korporative.....	49
7.1. Marrëdhëniet efektive me palët e interesit	49

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 4 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Hyrje

Plani i Biznesit të KOSTT-it për vitin 2017, është ekstrakt i Planit të Biznesit për periudhën 2013 – 2017 dhe është i bazuar në këtë Plan.

KOSTT më 07.12.2009 është ri-regjistruar si Ndërmarrje Publike, me emërtimin e plotë: “Operator Sistemi, Transmisioni dhe Tregu – KOSTT” SH.A.

KOSTT-i si ndërmarrje e mëvetësishme, është krijuar si rrjedhojë e procesit të ristrukturimit të sektorit të energjisë në Kosovë, që është në harmoni me detyrimet që rrjedhin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë për Evropën Juglindore, për themelimin e Komunitetit të Energjisë, ku Kosova është anëtare me të drejta të barabarta.

I emëruar nga Qeveria e Republikës së Kosovës dhe i licencuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë në bazë të dispozitave të legjislacionit parësor dhe dytësor të Kosovës, KOSTT sh.a. në tetor të vitit 2006, u licencua si : Operator i Sistemit të Transmisionit dhe Operator i Tregut të energjisë elektrike.

Modifikimi i licencave mbi bazën e ndryshimeve në legjislacionin bazik dhe rregullin e ri të licencave të lëshuar nga Zyra e Rregullatorit të Energjisë është përcaktuar me licencat e modifikuara të lëshuara më 18.07.2012.

KOSTT sh.a, është Ndërmarrje Publike që vepron si Operator i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të energjisë elektrike të Kosovës dhe ka një rol të rëndësishëm në sektorin e energjisë në Kosovë dhe drejtohet me ligjin korporativ të emërtuar si Ligji mbi Ndërmarrjet Publike.

Si Operator i Sistemit të Transmisionit (OST), KOSTT-i është përgjegjës për operim efikas, ekonomik dhe të koordinuar të sistemit të transmisionit të energjisë elektrike në Kosovë, si dhe është përgjegjës për menaxhimin e rrjedhave të energjisë në rrjetin e transmisionit që shërben për furnizimin e konsumit nacional dhe tregtimit ndërkufitar.

Si Operator i Tregut të energjisë elektrike, KOSTT-i është përgjegjës për organizimin dhe administrimin e tregut të energjisë elektrike si dhe për menaxhimin e procesit të barazimeve përfundimtare.

KOSTT sh.a në përputhje me Ligjin e Energjisë Elektrike dhe licencat e lëshuara, është përgjegjës për:

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 5 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

1. Planifikimin, zhvillimin, mirëmbajtjen dhe operimin në kohë reale të sistemit dhe transmisionit të energjisë elektrike në Kosovë;
2. Sigurimin e qasjes transparente dhe jo-diskriminuese për palët e treta në sistemin e transmisionit;
3. Funksonimin e tregut të energjisë elektrike;
4. Sigurimin e kushteve të cilat nxisin konkurrencën në sektorin e energjisë në Kosovë;
5. Bashkëpunimin me OST-të (Operatorët e Sistemit të Transmisionit) fqinje në dobi të Kosovës dhe të rajonit përfshirë edhe anëtarësimin në ENTSO-E.

KOSTT-i përfaqëson një nyje të rëndësishme në tregun rajonal të energjisë elektrike dhe ndërlihet me katër sisteme të tjera: atë të Shqipërisë, Maqedonisë, Serbisë dhe Malit të Zi.

1.0 Roli dhe Misioni i KOSTT

Roli i KOSTT-it është që të operojë sistemin e transmisionit dhe tregut të energjisë elektrike në Kosovë. Përgjegjësitë e KOSTT-it janë përcaktuar me ligjet e energjisë (Ligjin për Energji, Ligjin për Energjinë Elektrike dhe Ligjin për Rregullatorin e Energjisë) dhe në licenca. Po ashtu, përgjegjësi e KOSTT-it është edhe bashkëpunimi me operatorët e sistemit të Evropës Kontinentale në marrëveshjet rajonale dhe më gjerë.

Misioni

Misioni i KOSTT-it është që:

- Të ofrojë shërbime cilësore duke implementuar teknikat dhe teknologjitë më të avancuara për zhvillimin e sistemit të transmisionit;
- Të sigurojë transparencë dhe jo diskriminim mes shfrytëzuesve të sistemit të transmisionit në një treg konkurrues të energjisë elektrike;
- Të promovojë qëndrimet e kompanisë në nivel rajonal dhe evropian;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 6 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Vizioni

“Të jetë kompani financiarisht e qëndrueshme dhe fitimprurëse, e cila siguron transmetimin e sigurt dhe të besueshëm të energjisë elektrike, e përgjegjshme në kuptim social dhe mjedisor dhe e integruar me rrjetet dhe institucionet evropiane të transmisionit të energjisë elektrike“.

1.1. Objektivat strategjike

Objektivat para së gjithash kanë të bëjnë me sigurimin se KOSTT-i është një organizatë efektive, e aftë për të përballuar sfidat me të cilat do të përballlet në të ardhmen.

Objektivat e KOSTT-it janë:

1. Planifikimi, zhvillimi dhe ndërtimi efektiv i sistemit transmetues të energjisë elektrike;
2. Avancimi i mirëmbajtjes dhe operimit të sistemit të transmisionit;
3. Siguria dhe besueshmëria e sistemit të transmisionit;
4. Krijimi i kushteve për operimin dhe zhvillimin e tregut të energjisë elektrike në pajtim me zhvillimet e pritura;
5. Qëndrueshmëria financiare;
6. Pjesëmarrja aktive në proceset e zhvillimit të tregut rajonal (të përfitojë nga zhvillimi rajonal dhe të kontribuojë në të);
7. Zhvillimi i tregut të përbashkët Kosovë – Shqipëri;
8. Anëtarësimin në ENTSO-E dhe mekanizmat tjerë ndërkombëtarë;
9. Funkcionalizimi i zonës rregulluese/bllokut rregullues të KOSTT dhe implementimi i aranzhmaneve që ndërlidhen me operimin e sistemit dhe tregut në interkoneksion;
10. Vendosja e marrëdhënieve efektive me palët e interesit;
11. Të jetë punëdhënës atraktiv, që investon në zhvillimin profesional të punonjësve të vet;
12. Të jetë kompani e përgjegjshme në aspektin social dhe mjedisor;
13. Të krijojë një ambient të sigurt pune;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 7 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

14. Optimizimi i punës së sistemit dhe efienca.

1.2. Organizimi

Më 19 prill të këtij viti, Bordi Ekzekutiv i KOSTT, ka aprovuar Strukturën e re organizative në kuadër të fazës së parë të riorganizimit.

Sipas kësaj strukture, menaxhmenti më i lartë i KOSTT-it përbëhet nga pozitat vijuese: Kryeshefi Ekzekutiv (KE), Zëvendës Kryeshefi Ekzekutiv për Operim, Zëvendës Kryeshefi Ekzekutiv për Zhvillim; Sekretari i Kompanisë; Zyrtari Kryesor Financiar dhe i Thesarit, Auditori i Brendshëm dhe drejtorët e departamenteve vijuese:

- Operatori i Sistemit;
- Operatori i Transmisionit;
- Operatori i Tregut;
- Inxhinieringu dhe Menaxhimi i Projekteve;
- Çështjet Ligjore dhe Rregullative;
- Financat;
- Burimet Njerëzore;
- Prokurimi;
- Zyra e Kryeshefit Ekzekutiv, që mbulon Zyrën për Zhvillimin dhe Planifikimin Afatgjatë, Zyrën për Komunikim dhe Marrëdhënie me Publikun dhe Zyrën për Sigurinë Industriale dhe Mjedisin.

Ekzistojnë një sërë çështjesh që do të kenë ndikim në organizimin e KOSTT-it, si:

- Zhvillimi i sistemit të transmisionit nga këndvështrimi i kapaciteteve të rrjetit dhe kontrollimit të tij;
- Nevoja për të arritur nivel më të lartë efikasiteti brenda kompanisë;
- Nevoja si rrjedhojë e integritimeve në institucionet ndërkombëtare Evropiane dhe rajonale, si dhe ndryshimeve dhe zhvillimeve në tregun e energjisë elektrike.

Në vazhdim, është dhënë Organo gram – Makro Struktura e re organizative e KOSTT-it

PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017

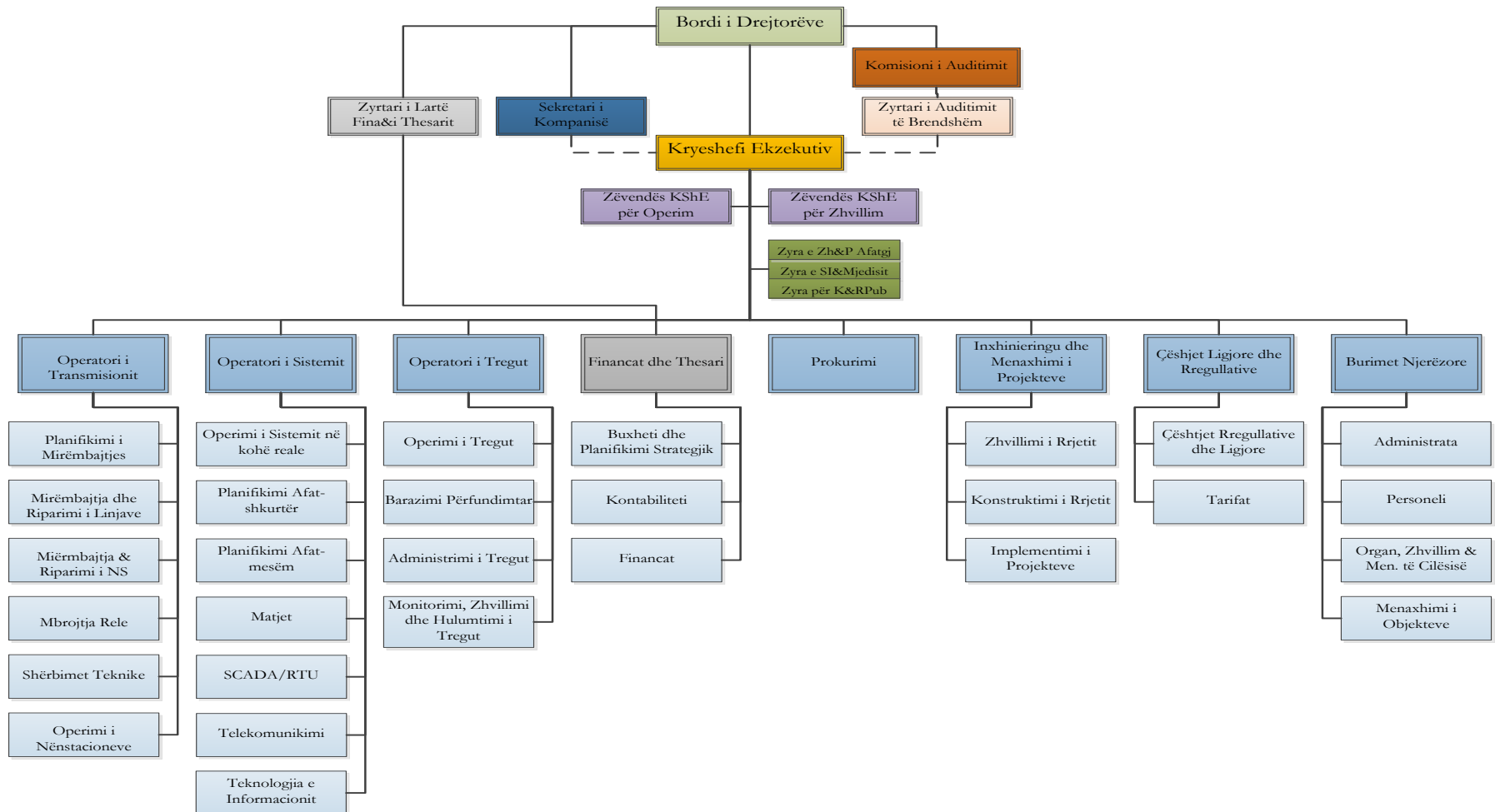
DT-FI- 012

ver. 1.0

faqe 8 nga 53

Departamenti Financiar

Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 9 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

2.0 RRETHINA AFARISTE

Plani i Biznesit për vitin 2017 përmban tri aspektet themelore që ndërlidhen me rrethinën afariste, brenda së cilës operon KOSTT-i:

- zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike;
- kornizat ligjore dhe rregullative;
- çështjet sociale dhe mjedisore.

2.1 Zhvillimi i sektorit të energjisë elektrike

2.1.1 Historiku pas vitit 2000

Gjendja në sektorin elektroenergetik në Kosovë ishte e rëndë pas luftës, si në gjenerim, transmision, po ashtu edhe në shpërndarje. Në këtë kohë filluan investimet emergjente të përgjithshme në sektorin elektroenergetik, të përkrahura nga Buxheti i Kosovës dhe donatorët ndërkombëtarë. Për shkak të nevojave shumë të mëdha në tërë sektorin elektroenergetik në fillim, rrjeti i transmisionit nuk u zhvillua konform rritjes së shpejt të konsumit në të kaluarën dhe që pasoi pas vitit 2000.

Gjatë periudhës kohore 2006 -2016 në sistemin e transmisionit janë kryer investime shumë të rëndësishme, në pajtueshmëri me objektivat dhe synimet e identifikuar nga planifikimi afatgjatë zhvillimor i sistemit të transmisionit. Sistemi është zhvilluar me sukses, duke pasur parasysh të gjitha vështirësitë, por ende kërkohet të investohet në mënyrë që të plotësohen standardet e operimit të sigurt dhe të rritjes së besueshmërisë së sistemit.

Transferimi i aseteve nga KEK në KOSTT nga 1Prilli 2012 ka ndikuar që plani i zhvillimit të rrjetit të ketë ndryshime të mëdha sepse përfshihen jo vetëm përforcimi i rrjetit në këtë nivel tensioni, por edhe ndërtimi i kapaciteteve (nënstacioneve) të reja të përkrahjes së ngarkesës në nivelin e tensionit 110/35kV dhe 110/10(20)kV. KOSTT është duke bërë analiza teknike dhe ekonomike në përcaktimin e kriterit *n-1* apo *kritereve tjera të sigurisë së furnizimit* se si do të zbatohet në rastin e transformatorëve 110/x kV përfshirë edhe rrjetin 10(20)kV.

2.1.2 Gjendja e kapaciteteve gjeneratorike dhe ndikimi në operimin e sistemit të transmisionit

Aktualisht, Kosova ka deficit të kapaciteteve prodhuese të energjisë elektrike për të mbuluar kërkesën e konsumit të energjisë elektrike në Kosovë dhe kjo mungesë mbulohet nga importi i energjisë elektrike.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 10 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Janë studiuar alternativa të ndryshme për kapacitetet prodhuese plotësuese, përfshirë këtu edhe rehabilitimin e njësisve të TC Kosovës A, TC Kosova B dhe ndërtimin e një termocentrali të ri, të njohur si Kosova e Re. Sidoqoftë, duke pasur parasysh kohën e ndërtimit të kapaciteteve të reja, Kosova do të përballlet me mungesë të kapaciteteve prodhuese të energjisë elektrike edhe për një kohë dhe do të jetë e varur nga importi i pasigurt i energjisë elektrike. Mungesa e kapaciteteve prodhuese dhe veçanërisht e kapaciteteve rezervë, do të ndikojë negativisht në operimin dhe balancimin e sistemit elektroenergjetik.

Në këtë drejtim, KOSTT-i do të përcjell aktivitetet në ndërtimin e kapaciteteve prodhuese dhe të përgatitet për efektet e tyre si nga aspekti i kyçjeve, ashtu edhe nga aspekti i përforcimit të rrjetit të transmisionit dhe ndikimit në tregun e energjisë elektrike.

2.1.3 Zhvillimet në KOSTT

Zhvillimet kryesore që do të ndikojnë në KOSTT nga aspekti i operimit të sistemit gjatë vitit 2017, do të jenë:

- Implementimi Marrëveshjes së Kyçjes me ENTSO-E, e nënshkruar në tetor 2015;
- Fillimi i operimit të KOSTT si zonë rregulluese/bllok rregullues më vete nga viti 2017, në përputhje me rregullat e ENTSO-E;
- Fillimi i implementimit të Marrëveshjes për Rregullim Sekondar me OST dhe KEK;
- Certifikimi i KOSTT si Operator i Sistemit të Transmisionit;
- Implementimi i marrëveshjeve Ndër- OST me OST-të fqinje;
- Implementimi i Mekanizmit Balancues si kërkesë në Dizajnin e Tregut të Energjisë Elektrike në Kosovë dhe Rregullave të Tregut;
- Fillimi i operimit të tregut të parregulluar në përputhje me ligjin e ri të energjisë elektrike
- KOSTT si bashkëthemelues në krijimin e Qendrës Koordinative Regjionale për Siguri (Regional Security Coordination)
- Fillimi i eksploatimit të linjës interkonektive 400 kV me Shqipërinë, e përfunduar në korrik 2016

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 11 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- Investimi në platforma softuerike, rifreskimi i atyre ekzistuese, trajnimi dhe edukimi i stafit për përdorimin e tyre. Platformat softuerike si SCADA/EMS, Sistemi për Menaxhimin e Energjisë e Tregut, Kontrolli Frekuencë Fuqi-LFC, analiza e sigurisë së operimit një ditë para i njohur si DACF- (Day Ahead Congestion Forecast), Softuer për mbikëqyrje dhe kontroll në kohën reale, pajisjeve të TL të tipit T 5000, E-TERRA Habitat, RMC për matje komerciale do të mundësojnë dhe lehtësojnë kryerjen e aktiviteteve të të gjitha palëve pjesëmarrëse në tregun e energjisë, për të siguruar operim më eficient të sistemit të energjisë elektrike;
- Vazhdimi i investimeve në rrjetin e transmisionit për të arritur standarde të larta të shërbimeve ndaj klientëve dhe ngritja e efikasitetit të afarizmit financiar;
- Eksploatimi maksimal i infrastrukturës për monitorim dhe kontroll të SEE, me qëllim të shfrytëzimit optimal të kapaciteteve transmetuese që më saktësisht konsiston në:
  1. Ngritjen e nivelit të realizimit të kontrollit në objektet e rrjetit transmetues nga Qendra Nacionale Dispeçerike Kryesore dhe Emergjente;
  2. Përfshirja e të gjitha objekteve elektroenergjetike në kuadër të infrastrukturës së SCADA\EMS;
  3. Përmbyllja e krijimit të kushteve teknike për monitorim të ndërsjellë me OST-të fqinje në kohën reale konform “Inter TSO Marrëveshjeve” me TSO-të e shteteve fqinje .

Në aspektin e operimit, paralelisht me fillimin e operimit të KOSTT si bllok rregullues, do të filloi të implementohet projekti i “Kontrollit Frekuencë-Fuqi” në bashkëpunim me OST-në e Shqipërisë, i cili në mënyrë kuptimplote mund ta ndryshojë regjimin e operimit të sistemit elektrik që mund të reflektojë në dy variante:

- Operimi si dy Bloqe Rregulluese të veçanta me shkëmbim të shërbimeve ndihmëse,
- Operimi me dy zona të ndara në një Bllok rregullues me Shqipërinë, ose
- Operimi në një zonë rregulluese të përbashkët në faza të mëvonshme.

KOSTT do të vazhdojë aktivitetet që lidhen me liberalizimin e Tregut të Energjisë elektrike në Kosovë. Aktivitetet e zhvilluara ishin në përputhje me objektivat dhe kërkesat e qeverisë rreth liberalizimit të tregut të energjisë elektrike, kërkesat që dalin nga legjislati i sektorit të energjisë; kërkesat që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë dhe Direktivat e Komisionit Evropian.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 12 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Gatë vitit 2017 pritet që Tregu i energjisë elektrike në Kosovë të operojë si zonë e pavarur tregtare . Në këtë mënyrë , Operatori i Tregut do ta operojë tregun e energjisë elektrike në përputhje me legjislacionin primar dhe sekondar si një zonë tregtare në vete.

Në aspektin e zhvillimit të tregut, do vazhdohet angazhimi rreth projektit për krijimin e një tregu të përbashkët Kosovë-Shqipëri.

Duke pas parasysh karakteristikat e tregut në Kosovë dhe Shqipëri dhe objektivat e qeverive për furnizim të sigurt me energji elektrike KOSTT, ZRrE, ERE dhe OST kanë diskutuar dhe analizuar idenë e bashkimit të dy tregjeve në një treg të përbashkët (një zonë tregtare). Tregu i përbashkët do të jepte sinjale të duhura për investime në kapacitete gjeneruese të reja dhe llojin tyre, për investime në rrjetin transmetues dhe të shpërndarjes, si dhe nga tregu i përbashkët do të përfitonin konsumatorët nga të dy vendet .

Tregu i përbashkët Kosovë- Shqipëri, gjithashtu do të mundësonte hapjen e tregut të energjisë elektrike dhe do të krijonte kushte për një treg konkurrues.

Themelimi i një tregu të përbashkët për të gjitha afatet kohore është në harmoni me objektivat e BE-së dhe Komunitetit të Energjisë si dhe iniciativës WB 6, e që mund të konsiderohet si hap drejt integritimit në tregun rajonal të EJL.

KOSTT-i do të vazhdojë të punojë me të gjitha kapacitetet e veta që si Operator i Tregut dhe i Sistemit, të sigurojë që të jetë plotësisht i integruar në të gjitha komponentët e tregut rajonal, të cilat aktualisht janë duke u zhvilluar. Në veçanti KOSTT-i do të:

- Përcjellë zhvillimet në rajon rreth tregut të energjisë elektrike;
- Përbushë obligimet që dalin nga Traktati i Komunitetit të Energjisë;
- Jetë pjesëmarrës aktiv në të gjitha organizatat relevante rajonale dhe evropiane që kanë të bëjnë me operimin e sistemit dhe tregut;
- Bashkëpunojë me Projekt Grupin për KOSTT (PG TSO KOSTT) të themeluar nga ENTSO-E, që të monitorojë përbushjen e standardeve të ENTSO- E nga ana e KOSTT;
- Vendosë marrëdhënie të qëndrueshme me OST-të e Evropës Kontinentale;
- Zhvillojë aftësitë e nevojshme për operimin e sistemit dhe tregut në nivel rajonal; dhe
- Kontribuojë në punën e SEE CAO (Coordinated Auction Office) dhe të angazhohet që kapacitetet interkonektive të KOSTT të alokohen nga SEE CAO, ku KOSTT është një nga themeluesit dhe aksionarët
- Kontribuoj në fillimin e punës operative të RSC

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 13 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Ndërmarrja e masave dhe aktiviteteve të domosdoshme do të vazhdojë në mënyrë që të sigurohet furnizim stabil dhe i sigurt me energji elektrike dhe ngritjen e performancës së tyre në nivelin e pranueshëm teknik..

KOSTT me aktivitetet e ndërmarrja që nga kalimi i asetëve nga KEK në KOSTT, ka arritur që të ketë një siguri shumë më të lartë të operimit të pjesës së stabilimenteve 110/x dhe mund të thuhet se performanca e arritur është mjaftë e kënaqshme. Këtë e dëshmon numri i rënive dhe intervenimeve, të cilat nga viti në vit kanë qenë në rënie dhe tani është arritur që të minimizohet numri i tyre, përkundër vjetërsisë dhe eksploatimit të tyre. Njëkohësisht, është duke u investuar në rehabilitimin e këtyre NS-ve sipas prioriteteve të caktuara në bazë të gjendjes funksionale të tyre. Sepse qëllimi kryesor i mirëmbajtjes është që të sigurojë një shkallë të lartë të besueshmërisë dhe sigurisë në sistemin elektroenergetik. Kështu, përmes aktivitetëve të duhura në sistem, është arritur të krijohet një stabilitet i qëndrueshëm në funksionimin normal të sistemit. Duke iu falënderuar kësaj, si dhe investimeve të shumta, **KOSTT ka kaluar nga mirëmbajtja emergjente në mirëmbajtje preventive.**

KOSTT krijon Planin e mirëmbajtjes për vitin 2017 bazuar në Rregulloren e Mirëmbajtjes sipas së cilës definohen të gjithë hapat e nevojshëm që duhet ndërmarrë në të gjithë rrjetin transmetues, në mënyrë që të jenë funksionale dhe të garantojnë performancë të mjaftueshme për operim. Prioritet i KOSTT-it mbetet që të avancojë sistemin e mirëmbajtjes sipas standardeve më të larta, të cilat aplikohen në sistemet e avancuara, duke u bazuar në Rregullore dhe gjendjen e pajisjeve, në mënyrë që të kursethet koha dhe kostoja e mirëmbajtjes.

2.2. Implementim i aranzhmaneve të reja operative

Me nënshkrimin e Marrëveshjes së përkohshme për kyçe KOSTT-ENTSO-E, pritet që KOSTT të fillojë operimin e pavarur të sistemit përfshirë këtu menaxhimin komercial të kongestionëve në linjat interkonektive të Kosovës dhe alokimin e kapaciteteve interkonektive.

Modi ri i operimit përfshin kryesisht aktivitetet që ndërlidhen me bashkëpunimin e OST-ve të interkonektuara, me qëllim të operimit të sigurt të sistemit. Bashkëpunimi i ngushtë i OST-ve bazohet në parimet e respektimit të rregullave të ENTSO-E. Për të filluar operimin si bllok rregullues, në vitin 2017, në KOSTT duhet të arrihen këto objektiva :

- Ngritja e kapacitetit të stafit të Operatorit të Sistemit dhe Operatorit të Tregut për të performuar me punët e reja që ndërlidhen me operimin e KOSTT si bllok rregullues dhe implementimin e marrëveshjeve operative me ENTSO-E dhe OST-të fqinje, në veçanti me:

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 14 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- analizën e sigurisë së punës së sistemit një ditë para dhe gjatë ditës;
- nominimin e programit ndërkufitar dhe programeve të palëve tregtare një ditë para në formë të automatizuar përmes softuerëve adekuatë;
- krijimin e modelit të sistemit të Kosovës për qëllim të llogaritjeve të parametrave të sigurisë së operimit, veprimi adekuat në rrethana emergjente, përpunimi i planit të ri mbrojtës, alokimin e kapacitetit dhe llogaritja e kongjestionëve.

Aktivitetet e mësipërme KOSTT do t'i bashkërendis me konsulencën “Eliagrid”, e financuar nga EBRD. Ky projekt quhet “Capacity Building Assistance”, dhe ka filluar më 24 prill 2016, ndërsa përfundon më 15 gusht 2018.

- Investimet në zhvillimin e infrastrukturës që mundësojnë proceset e mësipërme, që janë:
  -
  - Qasja në “electronic highway –EH”
  - Implementimi dhe operimi i Sistemit të TI të Tregut për të bërë në mënyrë automatike procesimin dhe shkëmbimin e të dhënave me OST-të tjera sipas kërkesave të ENSTO-E;
  - Dërgimi i të dhënave në kohë reale në Qendrën Koordinative të Evropës Kontinentale-Swissgrid, të specifikuar nga PG TSO KOSTT;
  - Dërgimi i të dhënave dhe monitorimi i një pjese të sistemit transmetues për çështje të sigurisë së operimit të sistemit në KOSTT dhe të sistemeve tjera: OST, MEPSO, CGES dhe EMS sipas kërkesave të ENTSO-E;
  - Shkëmbimi i të dhënave me OST-të tjera për qëllim të nominimit të programit dhe barazimit përfundimtar duke përfshirë edhe themelimin e Iniciativës Rajonale për Siguri të Koordinuar, RSCI;
  - Shkëmbimi i të dhënave me Bllloqet Rregulluese fqinje dhe Qendrën Koordinative;
  - Marrëveshjet për alokimin e kapaciteteve në baza vjetore, mujore, ditore me OST-të fqinje.

ENSTO-E ka krijuar grupin prej ekspertëve për monitorimin e KOSTT-it në plotësimin e kërkesave nga manuali i operimit (PG TSO KOSTT). Kërkesat janë kryesisht teknike, që ndërlidhen me sigurinë e operimit të sistemit, shkëmbimet tregtare ndërkufitare dhe plotësimi i kriterëve nga paketi i tretë i energjisë të KE.

Objektivat e monitorimit nga ENTSO-E janë:

- Siguria e operimit të sistemit elektro-energjetik nga aspekti i rrjetit;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 15 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- Siguria e Shërbimeve ndihmëse;
- Ndryshimet e nevojshme rregullative që kërkohet nga paketi i tretë i legjislacionit të Komisionit Evropian për Energji

2.3. Korniza rregullative, ligjore, dhe tarifat

KOSTT-i operon brenda një kornize rregullative të bazuar në ligje, licenca dhe në legjislacionin sekondar të miratuar nga Zyra e Rregullatorit për Energji (ZRrE). Korniza rregullative tangon KOSTT-in në shumë drejtime dhe raportet e tij me ZRrE-në do të jenë kyçe për suksesin e KOSTT-it.

Korniza ligjore e zhvilluar për sektorin e energjisë është në pajtim me praktikat e mira të BE-së dhe siguron funksionimin e një autoriteti të pavarur rregullatorë për energji, furnizim me licenca për funksionet kryesore të sektorit energjetik, qasje jo diskriminuese dhe transparente ndaj palëve të treta dhe krijimin e kushteve për një treg konkurrues dhe të qëndrueshëm të energjisë elektrike në Kosovë.

Kuvendi i Republikës së Kosovës ka aprovuar në Qershor të vitit 2016 ligjet e reja për sektorin e Energjisë (Ligjin për Energji 05/L-081, Ligjin për Energjinë Elektrike 05/L-085 dhe Ligjin për Rregullatorin e Energjisë 05/L-084) të cilat përcaktojnë rregulla dhe masa për funksionimin e sektorit të energjisë, për të garantuar furnizim të sigurt, të besueshëm, të rregullt dhe cilësor me energji elektrike, dhe në përputhje me direktivat dhe rregulloret evropiane për sektorin e energjisë.

Duke u mbështetur në kërkesat e reja që dalin nga këto ligje, KOSTT ka hartuar planin aksional të veprimit përmes së cilit vendosen obligimet dhe afatet kohore të realizimit në mënyrë që korniza rregullative sekondare të jetë në përputhshmëri të plotë me kërkesat e reja ligjore. Ky plan aksional kryesisht është përqendruar në kërkesat ligjore për krijimin e dokumentacionit të ri dhe plotësimin e detyrimeve tjera për publikim me qëllim të rritjes së transparencës dhe mos diskriminimit të palëve të treta.

Kërkesat e reja ligjore poashtu kërkojnë një angazhim shtesë të KOSTT që të ndërmer veprimet për rishikimin e legjislacionit aktual sekondar.

Në planet e rregullta të punës KOSTT ka gjithashtu edhe rishikimin e dokumenteve varësisht prej kërkesave ligjore dhe konkluzioneve të nxjerra nga procesi i monitorimit intern të implementimit të kornizës rregullative. Në rastin kur ndryshimet e nevojshme identifikohen për Kodet Teknike,

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 16 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

atëherë këto ndryshime do të bëhen sipas procedurave të përcaktuara nga ZRrE në dokumentin Procedura për Menaxhimin e Kodeve Teknike/Operacionale (KQKO).

KOSTT-i edhe më tutje është në pamundësi për t'iu përgjigjur implementimit të të gjitha kërkesave të kodeve teknike dhe standardeve të industrisë kështu që derogimet janë të nevojshme edhe për një periudhë kohore.

Nga perspektiva e planit të biznesit, aspekti më i rëndësishëm rregullativ është përcaktimi i të hyrave të lejuara dhe tarifave.

Zyra e Rregullatorit për Energji në përputhje me Rregullat për Tarifat e Sektorit të Energjisë Elektrike ndër të cilat edhe Rregullën për Vendosjen e Çmimeve për Operatorin e Sistemit të Transmisionit dhe të Tregut, i përcakton KOSTT-it të Hyrat Maksimale të Lejuara. Këto të Hyra janë të hyra tavan, pavarësisht vëllimit të energjisë së transmetuar, që vendosen për periudhë 5 vjeçare (2013-2017) aq sa është përcaktuar gjatësia e Kontrollit të Çmimit në Rregullën e Çmimeve. Në mënyrë që të kontrollohet Tavanimi i të Hyrave dhe Të Hyrat të Barazohen me Kostot, çdo vit bëhen Përshtatjet e Rregullta. Përshtatjet e rregullta bëhen para çdo viti të ardhshëm relevant.

Në bazë të Rregullit për Vendosjen e Çmimeve të Operatorit të Sistemit, Transmisionit dhe Tregut, KOSTT ka përgatitur dhe dorëzuar në ZRrE propozimin për të hyrat maksimale të lejuara për vitin 2017. Në bazë të vendimit të ZRrE për MAR për vitin 2017, është bërë llogaritja e ngarkesave (tarifave) sipas metodologjive të zhvilluara nga KOSTT dhe të aprovuara nga ZRrE. Propozimi për ngarkesa dorëzohet në ZRrE për miratim dhe implementohet sipas vendimit të ZRrE.

Viti 2017 është viti i fundit i kontrollit aktual të çmimit andaj edhe në këtë vit do të filloj procesi i shqyrtimit të ardhshëm të kontrollit të çmimit 2018-2022. Procesi pritet të filloj në Qershor të vitit 2017 dhe të përfundoj në Mars të vitit 2018.

Si përgjigje ndaj çështjeve të cekura në paragrafin e mësipërm, KOSTT do të zhvilloj këto aktivitete:

- definojë dhe qartësojë përmbajtjen dhe ndryshimet e dëshirueshme në metodologjinë e tarifave për shfrytëzimin e sistemit të transmisionit dhe në supozime, duke shfrytëzuar edhe përvojën e fituar gjatë procesit të aplikimit shumëvjeçar të tarifave;
- të përgatitet për diskutime me ZRRE-në, në procesin që do të zhvillohet sipas planit për Përshtatjet e Rregullta dhe për çdo ri-hapje të mundshme të kontrollit të çmimit;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 17 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- identifikojë mundësitë për përmirësime të produktivitetit dhe efikasitetit; një kuartal para fillimit të Përshtatjeve të Rregullta;
- promovojë implementimin eficient të planit zhvillimor nga i cili do të nxirren edhe stimulse në të hyrat e veta;
- të përgatitet dhe të zhvillojë procesin e shqyrtimit të ardhshëm tarifor në bashkëpunim me ZRrE-në dhe të gjithë akterët tjerë të kësaj çështje;
- ndryshimet në legjislacionin sekondar në përputhje me ligjin e ri të energjisë elektrike i cili ka hyrë në fuqi nga mesi i vitit 2016

2.4. Aspektet sociale, të sigurisë dhe mjedisore

Barazia gjinore është një çështje me të cilën KOSTT-i përballlet së bashku me homologët e vet në shumicën e vendeve evropiane, dhe në këtë aspekt, Bordi i Drejtorëve të KOSTT' i ka aprovuar politikën përkatëse për mos diskriminim gjinor. Në këtë aspekt, KOSTT' kujdes të posaçëm i ka kushtuar barazisë gjinore në të gjitha fushat e biznesit si në rekrutimin, promovimin, trajnimin apo fushat tjera ku barazia gjinore vjen në shprehje.

KOSTT-i përveç promovimit të barazisë gjinore, gjithashtu e promovon edhe barazinë dhe jo diskriminimin e aspekteve tjera si: barazia, religjioni, baza etnike, dhe mbi këtë bazë, ka aprovuar politikën mbi përfshirjen e minoriteteve në KOSTT.

Njëra nga objektivat strategjike e definuar në Planin e Biznesit të KOSTT, është përkujdesja për shëndetin e punëtorëve të saj. Për ta plotësuar përgjegjshmërinë nga aspekti social, si një nga objektivat e saj të vendosura, KOSTT do të sigurojë se do të kujdeset për shëndetin e punëtorëve dhe do t'i ndërmerret të gjitha masat e nevojshme dhe do të përgatiten projekte konkrete për mbrojtjen e shëndetit për punëtorët e saj.

Në janar të këtij viti, pritej të hynte në fuqi Ligji për sigurimin shëndetësor. Me që një gjë e tillë nuk ndodhi, KOSTT' ka siguruar për punëtorët e vet sigurimin shëndetësor suplementar, duke e planifikuar atë deri në fund të vitit 2017. Po që se do të vijë deri te hyrja në fuqi e këtij Ligji, KOSTT do të ndërmarrë aktivitetet e nevojshme për implementimin e tij.

Fokusi i KOSTT-it mbi sigurinë dhe shëndetin në punë bazohet në:

- Politikën mbi sigurinë në punë duke shprehur angazhimin në promovimin e parandalimit të aksidenteve për të gjithë punonjësit, duke përfshirë edhe ata të kontraktorëve, konform

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 18 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

dokumentacionit intern në fushën e sigurisë dhe shëndetit në punë: “Dokumentet për Vlerësimin e Rrezikut në vendin e punës dhe Rregullat dhe masat e sigurisë gjatë punëve në objektet elektroenergjetike”;

- Monitorimi dhe implementimi i kontrolleve sistematike mjekësore për të gjithë punëtorët konform kërkesave të Ligjit për sigurinë dhe shëndetin në punë;
- Vlerësimin e vazhdueshëm të rrezikut në vendin e punës për punëtorët dhe pajisjet dhe përcaktimin e masave preventive paraprake për eliminimin apo parandalimin e tij;
- Zhvillimin e trajnimeve të vazhdueshme dhe bashkëpunimin me sektorët përkatës për përmirësim të vazhdueshëm të sigurisë;
- Mbështetjen dhe informimin e vazhdueshëm për interpretimin e dispozitave ligjore;
- Inspektimin dhe monitorimin e vazhdueshëm të punëve të brendshme dhe të kontraktura si dhe aktivitet intensiv të monitorimit mbi aplikimin e duhur dhe të plotë të procedurave si forma të verifikimit të brendshëm;
- Përbushjen e kërkesave që dalin nga certifikimi me standardin OHSAS 18001:2004 dhe avancimi i vazhdueshëm i kriterëve që dalin prej tij për një menaxhim me cilësor të sigurisë në punë krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë;
- për menaxhimin e cilësisë dhe mjedisit;
- Vlerësimin e performancës së sigurisë si pjesë e integruar në sistemin e monitorimit të aktiviteteve;
- Kontrollimin dhe vlerësimin e besueshmërisë së mjeteve të punës dhe pajisjeve mbrojtëse;
- Informacione intensive dhe të vazhdueshme përfshirë edhe aktivitete trajnuese për gjithë personelin për nocionet kryesore të sigurisë dhe risive nga kjo fushë, duke shfrytëzuar organizimin e takimeve, prezantimeve, programeve trajnuese, sipas dokumentit: “Informimi, edukimi dhe trajnimi praktik për sigurinë dhe shëndetin në punë”;
- Kërkesën ndaj kontraktorëve gjatë kontratave për deklaratimet për përbushjen e trajnimeve dhe informimit për gjithë personelin e pranishëm në vendin e punës, përdorimin e pajisjeve personale mbrojtëse dhe mbi rreziqet. Për pozitat specifike (projekt menaxher, inxhinier terreni etj) certifikata trajnimi, derisa për furnizimet, procedurë e miratuar për sigurinë dhe shëndetin në punë.
- Mirëmbajtja dhe monitorimi i përgjithshëm i sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;
- Avancimin e vazhdueshëm të sistemit për mbrojtje nga zjarri dhe raste emergjente;
- Angazhimin në procesin e zhvillimit të projekteve të reja dhe rehabilitimin e objekteve ekzistuese, nga përgatitja e termave të referencës, deri te pranimi teknik.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 19 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

KOSTT vlerëson si një prioritet të lartë mbrojtjen e mjedisit në Kosovë dhe më gjerë. Aplikimi i sistemit të udhëheqjes me mjedisin dhe certifikimi sipas normës ISO 14001:2015 do të ndikojnë për përparim të vazhdueshëm të raporteve ndaj mjedisit.

Certifikimi me standardin ISO 14001:2015 do të jetë një mundësi shtese në përmbushja e kërkesave dhe avancimi e vazhdueshëm të kriterëve që dalin prej tij për një menaxhim me cilësor të mjedisit në punë krahas sistemit të integruar të menaxhimit të cilësisë, mjedisit dhe sigurisë

Me aktivitetet për aplikimin e sistemit të udhëheqjes me mjedisin, KOSTT ka filluar që në vitin 2009. Norma Ndërkombëtare ISO 14001:2001 sot është standardi më i përparuar për udhëheqjen me mjedisin, i cili është i zbatueshëm në secilën ndërmarrje e cila dëshiron ta aplikojë, mirëmbajë dhe pandërprerë ta përmirësojë sistemin e vet të udhëheqjes me mjedisin. Zbatimi i një qasjeje të tillë nga ana e ndërmarrjes, është proces vullnetar. Kujdesi i veçantë, mjedisit i kushtohet edhe gjatë implementimit të projekteve. Në procesin e planifikimit të projekteve varësisht sipas kërkesave ligjore, bëhen studimet e ndikimeve në mjedis të objekteve energjetike. Mirëpo veprimtaria e KOSTT-it nuk konsiderohet ndër veprimtaritë që janë potencial për ndotjen e mjedisit.

Dispozita e rëndësishme e normës Ndërkombëtare ISO 14001 përfshinë obligimin e ndërmarrjes në politikën personale të udhëheqjes me mjedisin, me të cilën ndërmarrja përcakton strategjinë dhe qëllimet e veta në raport ndaj mjedisit, duke realizuar synimet e veta në mënyrë që ato të jetësohen në praktikë. Me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë parashtrihen kriteret e barabarta, brenda të cilave ka mundësi të planifikohen, zbatohen, verifikohen dhe të rishqyrtohen të gjitha ndikimet e mundshme në mjedis dhe masat e mbrojtjes së mjedisit në të gjitha segmentet e afarizmit në një ndërmarrje.

Parimet themelore të lidhura me udhëheqjen e mjedisit përfshijnë rinjohjen e aspekteve dhe ndikimeve në mjedis në bazë të cilave parashtrihen synimet dhe programet, përcillen rezultatet e matshme të zbatimit të tyre, andaj në mënyrë periodike ndërmerren aktivitete për përmirësim permanent.

Nga certifikimi me sistemin e udhëheqjes me mjedisin dhe sigurinë, priten efekte pozitive, siç janë: përmirësimet e gjendjes në perimetrin mjedisor dhe të sigurisë vetanake, investimet më racionale në projektet e mbrojtjes së mjedisit dhe sigurisë, si dhe shumë efekte tjera të ngjashme. Nga ana tjetër, synohet një avancim në raport me institucionet kompetente, duke bërë ngritjen e përgjegjësisë dhe vetëdijes mbi mbrojtjen e mjedisit dhe të sigurisë në tërësi, si dhe duke përmirësuar pasqyrën afariste ndaj publikut të gjerë, gjë që i kontribuon përmbushjes së synimeve themelore afariste të KOSTT-it.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 20 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

KOSTT gjatë vitit 2017 do të realizoj matjen e FEM(rrezatimeve jo jonizuese) dhe zhurmave që shkaktohen nga nënstacionet dhe linjat elektrike të tensionit të lartë, si përkushtim për një mjedis të shëndosh dhe përmbushje të kërkesave ligjore sipas Ligjit për Sigurinë dhe Shëndet në Punë, Ligjit për Mbrojtje nga Zhurma dhe Ligjit për Mbrojtje nga Rrezatimi Jo-jonizues, Jonizues dhe Sigurinë Nukleare.

Me këtë qasje KOSTT-i si ndërmarrje publike bëhet anëtar i përhershëm, i vetëdijshëm dhe i përgjegjshëm i mjedisit në të cilin vepron si dhe përmes sistemit që aplikon, me qëllim që ta përparojë cilësinë e jetës në mjedisin e drejtpërdrejtë, si dhe atë në nivelin global.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 21 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

3.0 SFIDAT

Për të bërë vlerësimin e mundësive dhe kërcënimeve me të cilat do të ballafaqohet KOSTT-i, është kryer një analizë SWOT¹. Rezultatet e kësaj analize janë përmbledhur në vijim.

Duhet pasur parasysh se mundësitë dhe kërcënimet duhet të konsiderohen nga disa perspektiva, përfshirë nivelin deri në të cilin ato i lejojnë KOSTT-it që të ofrojë shërbime me çmime më të ulëta dhe më cilësore për përdoruesit e sistemit të transmisionit të KOSTT. Aspektet financiare janë të rëndësishme në këtë drejtim, sepse përmirësimi i situatës financiare të KOSTT-it, do të krijojë mundësi për zhvillimin e sistemit të transmisionit dhe ofrimin e shërbimeve më të mira.

3.1. Përparësitë

KOSTT konsideron si përparësi: Është ofrues i vetëm i shërbimeve të transmisionit, sistemit dhe tregut, posedon kapacitete njerëzore dhe infrastrukturë teknike të organizuara në një strukturë fleksibile për përcjelljen dhe zbatimin e strategjisë së zhvillimit të sektorit të energjisë; kapacitetet njerëzore dhe teknike të nivelit të kënaqshëm për të dhënë shërbime të tilla; kapacitete të kënaqshme për zbatimin e kornizës ligjore dhe rregullative; aplikimi i metodave më të mira për motivimin e punëtorëve; kredibilitetin e arritur në raport me palët e interesit dhe institucionet financiare ndërkombëtare; gatishmërinë dhe aftësinë profesionale për sfida të reja; është nje strategjike e sistemit të transmisionit rajonal.

3.2. Dobësitë

Në anën tjetër, KOSTT ka edhe dobësi: gjendja jo e mirë e aseteve 110/x kV të transferuara nga KEK pas eksploatimit të tyre, përkatësisht vjetërsia dhe mirëmbajtja joadekuate; mungesa e një tregu të mirëfilltë të energjisë elektrike në vend dhe në rajon; numri i vogël i palëve në treg; integrimi jo adekuat në mekanizmat dhe asociacionet rajonale; mungesa e kapaciteteve të nevojshme prodhuese që përdoren si rezervë e rregullimit; pamundësia e ofrimit të shërbimeve ndihmëse (rregullimi sekondar dhe terciar) për operim dhe balancim të sistemit elektroenergjetik në tregun kosovar.

Gjithashtu, duhet cekur se numri i madh i projekteve të parapara që do të zhvillohen në vitin 2017 e që kërkojnë shkyçje të aseteve ekzistuese në intervale relativisht të gjata kohore, që ndikon në

¹ Strengths- Përparësitë, Weakness- Dobësitë, Oportunities- Mundësitë, Threats-Kërcënimet

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 22 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

zvogëlimin e sigurisë së furnizimit në disa pjesë të Kosovës, e në disa raste edhe pamundëson furnizim të pa ndërprerë.

3.3. Mundësitë

Mundësitë për KOSTT-in paraqiten nga kycja e burimeve të reja gjeneruese; rritja e kapaciteteve interkonektive me sistemet fqinje (mundësi për optimizimin dhe shfrytëzimin e burimeve më të lira të energjisë); tregu i përbashkët Kosovë – Shqipëri; zhvillimi i tregut rajonal dhe rritja e mëtejme e vëllimit të tregut të energjisë; ristrukturimi i mëtejme i industrisë energjetike në Kosovë; Ofrimi i shërbimeve konsulente për sektorin e energjisë elektrike, përfshirë edhe nivelin ndërkombëtar; komercializimi i shërbimeve telekomunikuese nga kapacitetet rezervë; zhvillimi i kapaciteteve interkonektive duke i shfrytëzuar të hyrat e kongestionit; mbulimi i kostove të mirëmbajtjes dhe humbjeve për shkak të transitit.

3.4. Kërcënimet

Nga ana tjetër, KOSTT-i ballafaqohet me një numër të kërcënimeve, siç janë: Pamundësia e fillimit të operimit të KOSTT-it si zonë/bllok rregullues i njohur nga ENTSO-E, që për shkak të kësaj, nuk menaxhohet te kongestionet e linjave interkonektive, përkatësisht nga alokimi i kapaciteteve; vazhdon bllokimi i KOSTT-it në integrim, respektivisht në zhvillim; vështirësitë e operimit si zonë rregulluese; vështirësitë e mundshme financiare nga mos inkasimi i të hyrave; tregu financiar për sigurimin e mjeteve për investime kapitale; risku rregullator në miratimin e tarifave që nuk reflektojnë koston reale; kriza globale; eficienta prej 4% e kërkuar nga ZRrE, që për KOSTT është e pamundur të arrihet. Gjendja e aseteve të transferuara nga KEK-u gjithashtu paraqesin kërcënim në zvogëlimin e performancës së furnizimit.

Po ashtu, duhet potencuar se kërcënim paraqet edhe pamundësia e mirëmbajtjes dhe zhvillimit të një pjese të rrjetit transmetues të Kosovës, për shkak të mos implementimit të planit aksional të nënshkruar nga Qeveria e Kosovës dhe Serbisë. Pamundësia e qasjes për mirëmbajtje në NS Vallaq, si NS që paraqet një nyje shumë të rëndësishme elektroenergetike, mund të shkaktojë rënie të padëshiruara dhe në këtë mënyrë zvogëlohet siguria e furnizimit me energji elektrike në disa nga NS-të e kësaj unaze; kufizimi në operimin racional të NS-ve për shkak të mos zhvillimit të infrastrukturës së operimit nga KEDS.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 23 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Faktorët e lartshënuar tregojnë se ekziston një bazë për një të ardhme të suksesshme për KOSTT-in, duke pasur parasysh se me përkrahjen e palëve të interesit, KOSTT menaxhon përballjen me sfidat dhe tejkalimin e pengesave.

4.0. PROGRESI DHE ZHVILLIMI

Që nga themelimi, KOSTT-i ka shënuar një progres substancial si organizatë e qëndrueshme dhe efektive. Është zhvilluar struktura organizative, ka marr licencat për Operator të Sistemit të Transmisionit dhe për Operator të Tregut; është zhvilluar infrastruktura e operimit të sistemit dhe tregut, janë zhvilluar dhe shumë nga kodet e domosdoshme teknike dhe rregullat e tregut dhe do të vazhdojnë të zhvillohen edhe në të ardhmen. Megjithatë, tani është me rëndësi për KOSTT-in që të përgatitet për sfidat e reja me të cilat do të përballet.

4.1. Zhvillimet e tregut, në Kosovë dhe në rajon

Një ndër objektivat e rëndësishme të KOSTT është integrimi rajonal. Përkundër angazhimeve të vazhdueshme të Operatorit të Tregut në këtë drejtim, KOSTT vazhdon edhe më tutje të ballafaqohet me shumë pengesa drejt integritit të KOSTT-it në mekanizmat rajonale.

KOSTT është:

1. Vëzhgues në RG SEE²
  - a. Vëzhgues në SG CMMI³
2. Themelues dhe aksionar i SEE CAO⁴

Hapja e Zyrës rajonale për alokim të koordinuar të kapaciteteve transmetuese interkonektive - CAO do të lehtësojë dhe optimizojë procedurën e alokimit të kapaciteteve dhe vet procesin e shfrytëzimit të interkoneksionit. Vlen të theksohet se themelimi i kësaj Zyre është një hap drejt krijimit të tregut të përbashkët rajonal dhe integritit në tregun unik Evropian, dhe në anën tjetër, afron Kosovën në përmbushjen e obligimeve të marra në kuadër të Traktatit për Themelimin e Komunitetit të Energjisë dhe procesit të integritit në BE.

² RG SEE- është grup regjional në ombrellën e MC –Market Committee – Komiteti i tregut i ENTSO-E dhe i cili do të merret me çështjet e tregut në EJM

³ SG CMMI - Nëngrupi për menaxhimin e kongjestioneve dhe integritimin e tregut

⁴ SEE-CAO- zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJM me seli në Podgoricë

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 24 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

KOSTT më 21 dhjetor 2015 ka nënshkruar Marrëveshjen për ITC (Marrëveshja për kompensimin e ndërsjellë të transimit të energjisë elektrike nëpër TSO-të e Evropës). Marrëveshja ka filluar të implementohet nga 1 Janari 2016 .

4.2. Projektet e reja (Bizneset tjera jo të rregulluara)

Duke konsideruar perspektivën për angazhim në projekte të reja (biznese tjera jo të rregulluara), KOSTT-i duhet të ketë parasysh restriksionet ligjore mbi angazhimin e KOSTT-it në aktivitetet tjera brenda sektorit të energjisë në Kosovë dhe mungesën e fondeve të gatshme për investime.

Mundësia më evidente për KOSTT-in do të ishte implementimi i komercializimit të shërbimeve nga lëmi i telekomunikacionit përkatësisht, paraqitja në treg e kapaciteteve tepriçë të fijeve optike. Këto kapacitete telekomunikuese janë ndërtuar me qëllim të zhvillimit të sistemit të kontrollit dhe monitorimit të operimit të sistemit të transmisionit(SCADA/EMS), mbrojtjes rele dhe IT.

4.3. Programi Investiv

4.3.1 Programi Zhvillimor i Transmisionit (PZHT)

Plani 10 vjeçar Zhvillimor i Transmisionit dhe Plani i azhurnuar (2016-2025), paraqet një dokument i cili ka për qëllim të identifikojë projektet për të zhvilluar rrjetin transmetues dhe infrastrukturën e operimit të sistemit me qëllim të operimit efektiv të sistemit, ngritjen e kualitetit të shërbimeve të KOSTT -it si operator i tregut, operator i sistemit dhe pronar i aseteve të transmisionit .Kjo është një sfidë e vazhdueshme që kërkon analizë, studime, në mënyrë që të përcaktohen prioritetet investive.

Bazuar në Planin Zhvillimor të Transmisionit (PZHT), KOSTT planifikon investimet për projektet kapitale sipas prioriteteve, respektivisht ndarjes në grupe të projekteve :

1. Projektet, që i ndihmojnë KOSTT-it në përforcimin rrjetit transmetues;
2. Projektet, që përfshijnë riparimin e sistemit ekzistues të transmisionit;
3. Projektet, që përfshijnë monitorimin, kontrollin, matjet si dhe shërbimet ndihmëse me qëllim që KOSTT të kryej rolin si operator i sistemit transmetues dhe i tregut;
4. Projektet, me të cilat realizohet përkrahja e konsumit distributiv-nënstacionet e reja 110/x/kV.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 25 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

4.3.2. Projektet dhe Investimet në Sistemin e Transmisionit në Kosovë

Objektivë e veçantë është investimi në Sistemin Transmetues, me qëllim të zhvillimit të rrjetit elektrik rajonal dhe Evropian, duke zvogëluar humbjet teknike në nivelin e lejuar sipas standardeve teknike ndërkombëtare.

Investimet në këto projekte drejtpërsëdrejti ndikojnë në:

- rritjen e kapaciteteve transmetuese nacionale dhe ndërkufitare duke eliminuar fytet e ngushta;
- menaxhimin më efikas të sistemit elektroenergetik, duke zbatuar teknologji të avancuara të monitorimit dhe kontrollit;
- rritjen e sigurisë dhe besueshmërisë së sistemit transmetues;
- rritjen e saktësisë së matjeve komerciale, zvogëlimin e humbjeve teknike në rrjet;
- përmirësimin e profilit të tensionit që reflekton në kualitet të lartë të furnizimit me energji elektrike dhe mundësisë së përkrahjes së zhvillimit të gjithmbarshëm ekonomik dhe industrial të vendit;
- plotësimin e kriterit N-1 që kërkohet sipas kodit të rrjetit dhe ENTSO-E.

4.4. Përshkrimi i disa projekteve më të rëndësishme

4.4.1. Projektet si bashkëfinancim – IPA /KfW / KOSTT: Përmirësimi i Rrjetit të Transmisionit, faza e IV dhe V, Sektori i Energjisë

Republika e Kosovës ka pranuar një hua të kombinuar financimi përmes një kontributi financiar të Qeverisë Gjermane brenda fushëveprimit të Bashkëpunimit Financiar Gjerman me Kosovën të siguruar përmes KfW dhe huadhëniet e KfW. Për më shumë, fondet e BE-së (Programi IPA 2011 dhe 2012) si mandat për KfW, gjithashtu janë përdorur për financim të “Përmirësimit të Rrjetit të Transmisionit, Programi IV dhe V i Sektorit të Energjisë. Punët implementuese janë realizuar gjatë vitit 2016 dhe pritet të përfundojnë në Korrik 2017 .

Projektet si bashkë financim janë të ndara sipas kontratës së nënshkruar në katër LOT (LOT1, LOT 2, LOT 3 dhe LOT 4).

4.4.1.1. Paket projekti LOT 1 përfshinë rehabilitimet e nënstacioneve dhe punët tjera në nënstacionet e poshtëshënuara :

- *Rindërtimi i Stabilimenteve 110 kV (GIS), në NS 110/35 kV - Peja 1;*

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 26 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Rehabilitimi i tërësishëm i pajisjeve 110 kV në nënstacionin ekzistues 110/35 kV Peja 1 dhe kalimi në sistemin e zbarrave të dyfishta në sistemin kompakt GIS, duke përfshirë edhe fushat transformatorike 35 kV.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Ngritja e kapacitetit të rrjetit të transmisionit dhe plotësimi i kriterit N-1 në domen kohorë afatgjatë për pjesën e rrjetit në Rrafshin e Dukagjinit;
- Reduktimi i humbjeve të fuqisë aktive dhe reaktive në rrjetin e transmisionit;
- Reduktimi i energjisë së padërguar te konsumatori;
- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së operimit të NS Peja 1 (nënstacion i ndërtuar në vitin 1961) dhe
- Përkrahje për integrimin e hidrocentraleve të vogla në sistemin elektroenergetik.

• ***Ndërrimi i ndarësve dhe ndërpresave 220kV dhe 110kV në nënstacionin 220/110kV Prishtina 4;***

NS Prishtina 4, 220/110 kV, 3x150MVA, paraqet një transformuese shumë të rëndësishme në sistemin transmetues të Kosovës. Për shkak të afërsisë nga burimet gjeneratorike ekzistuese dhe ato të planifikuara, niveli i lartë i rrymave të prishjes në këtë nënstacion mund të rrezikojë stabilitetin dinamik të sistemit. Të dhënat historike të incidenteve të regjistruara si pasojë e dështimeve në ndërprerës tregojnë rëndësinë e ndërrimit të tyre. Projekti parasheh ndërrimin e gjithë ndërprerësve 110 kV dhe 220 kV përveç ndërprerësit 110 kV dhe 220 kV të fushës së re transformatorike të AT3, i cili është instaluar në vitin 2010.

• ***Instalimi i njehsorëve për matjen e energjisë elektrike në linjat interkonektive;***

Aktualisht ekzistojnë pikat matëse në të gjitha linjat interkonektive, mirëpo nuk janë plotësisht në pajtueshmëri me Kodin e Matjes si dhe me kërkesat teknike që kërkohen nga ENTSO-E. Problemi qëndron në dy aspekte:

- Transformatorët matës të tensionit dhe të rrymës kanë vetëm një bërthamë për matje, ndërsa nga Kodi i Matjes kërkohen dy bërthama të ashtuquajtura komerciale me karakteristika identike;
- Njehsorët duhet të jenë shumë tariforë;
- Projekti parasheh ndërrimin e pikave të matjes në linjat interkonektive:
- Linja 400 kV: NS Kosova B – NS Nish ,
- Linjat 220 kV: NS Podujeva – NS Krushevc, NS Prizreni 2 – NS Fierza
- Linjat 110 kV: NS Vallaqi – NS N.Pazari, NS Berivojca – NS Bujanovci;
- Gjithashtu në projekt do të përfshihen edhe tri pikat matëse në NS Kosova B në kufijtë me

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 27 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- TC Kosova B:
- Linja 220 kV, NS Kosova B – TC Kosova B
- Dy fushat e njësive gjeneruese B1 dhe B2 në NS Kosova B.

Me këtë projekt do të bëhet kompletimi i pikave matëse në të gjithë kufirin e sistemit të transmissioinit me të tjerët.

4.4.1.2 Paket projekti LOT 2 - Transformatorët e fuqisë :

- *Instalimi i ATR2 të dytë, 300 MVA në NS Peja 3 dhe NS Ferizaj 2;*

Ngritja e vazhdueshme e ngarkesës në rajonin e Rrafshit të Dukagjinit ndikon drejtpërsëdrejti në rritjen e ngarkesës në auto-transformatorin e vetëm 300 MVA në NS Peja 3. Analizat kompjuterike tregojnë që në pikun dimëror 2013-2014 diku rreth 5% (438 orë) të kohës vjetore, nënstationi Peja 3 punon me risk operues sa i përket kriterit të sigurisë N-1. Rënia e paplanifikuar e tij gjatë kohës së ngarkesave maksimale, shkakton mbingarkim kritik në linjat 110 kV që e furnizojnë ngarkesën e Dukagjinit. Përqindja e orëve në risk do të vazhdojë të rritet në 6% për pikun dimëror 2016. Duke u bazuar në kriteret e planifikimit, tanimë paraqitet nevoja për transformatorin e dytë në NS Peja 3, mirëpo risku nuk është i madh pasi që transformatori ekzistues është në fillim të jetës së tij, me probabilitet të ulët të shfaqjes së prishjeve pikërisht në 5% e orëve kritike. Andaj deri në implementim të projektit në çerekun e katërt të vitit 2016, nënstationi do të punojë me risk minimal. Projekti përmban: instalimin e AT2-300 MVA, 400/110 kV dhe dy fushat përkatëse të transformatorëve 400 kV, 110 kV.

Po ashtu ngritja e vazhdueshme e ngarkesës në rajonin e Kosovës Jug-Lindore (Ferizaj, Viti, Sharr, Gjilan, Therandë) ndikon drejtpërsëdrejti në rritjen e ngarkesës në auto-transformatorin e vetëm 300 MVA në NS Ferizaj 2. Auto-transformatori i dytë do të ndikojë në rritjen e rrjedhave të fuqisë nga niveli 400 kV në atë 110 kV në NS Ferizaj 2, duke shkarkuar ndjeshëm ngarkesën në auto-transformatorët e NS Kosova A dhe NS Prishtina 4. Me instalimin e auto-transformatorit të dytë në çerekun e katërt të vitit 2016, në nënstationin interkonektiv Ferizaj 2 do të plotësohet kriteri N-1 në terma afatgjatë kohorë dhe do të ngritet kapaciteti i përgjithshëm transformues i rrjetit për 300 MVA.

Projekti përmban: instalimin e AT2-300 MVA 400/110 kV dhe dy fushat përkatëse të transformatorëve 400 kV, 110 kV.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 28 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Sforcimi i këtyre nyjave gjithashtu paraqet fazën e parë të inicimit të implementimit të topologjisë së re të rrjetit 110kV, me të ashtuquajturën “rezervat kyçese” sipas Master Planit të Zhvillimit të Rrjetit të Transmisionit të komisionuar në vitin 2010

4.4.1.3 Paket projekti LOT 3 – Linjat transmetuese :

- ***Ndërtimi i Linjës së dyfishtë 110 kV, NS Peja 3 - NS Peja 1 dhe rehabilitimi i linjës 110kV NS Peja 2 – NS Deçan***

Pas përfundimit të projektit të alokimit të linjës LP 1806 nga NS Gjakova 2 në NS Gjakovë 1, në pjesën e rrjetit të zonës së Dukagjinit do të plotësohet tërësisht kriteri N-1. Në bazë të parashikimit afatgjatë të ngarkesës, si dhe në bazë të simulimeve kompjuterike, kriteri i sigurisë N-1 nuk do të mund të plotësohet pas vitit 2016. Si rënie/shkyçje kritike gjatë pikut do të konsiderohet linja 110 kV NS Peja 3-NS Peja 1, me ç ‘rast në linjën NS Gjakova 1- NS Deçan dhe NS Peja 3 - NS Klinë do të shfaqet mbingarkimi, respektivisht veprimi i mbrojtjes së mbingarkesës. Për këtë arsye, dhe duke konsideruar rritjen e vazhdueshme të ngarkesës, është i nevojshëm ndërtimi i linjës së dytë (dyfishtë) furnizuese 110 kV, 240 mm² me gjatësi 28 km nga NS Peja 3 në NS Peja 1.

Analizat e detajuara teknike dhe ekonomike janë kryer me qëllim të koordinimit të projektit me projektin e përforcimit të kapacitetit të linjës 110 kV, NS Peja 2- NS Deçan. Projekti parasheh demontimin e linjës ekzistuese dhe ndërtimin e linjës së re dyfishte AIÇe 240 mm² nga NS Peja 3 deri në NS Peja 1. Përçuesi i demontuar do të instalohet në linjën ekzistuese 110kV NS Peja 2- NS Deçan me gjatësi 14.6, i cili do të shërbejë për përforcim të kapacitetit të linjës. Me këtë rast do të evitohet ndërrimi i shtyllave të reja në këtë linjë, pasi që pesha e përçuesit HW është ekuivalente me peshën e përçuesit konvencional 150 mm², ndërsa kapaciteti i përçuesit është 140 MVA (723 A), dukshëm më i madh se kapaciteti i përçuesit konvencional AIÇe 240 mm².

Ndërsa si qëllim kryesor në realizimin e këtij projekti është: plotësimi i kriterit N-1, plotësimi i kushteve të parapara me rregullat e ENTSO-E, rritja e sigurisë dhe besueshmërisë së operimit të këtij nënstacioni, mundësia më e lehtë e mirëmbajtjes së linjave dhe nënstacionit, furnizimi i pa ndërprerë, si dhe furnizimi më i mirë me energji në Rajonin e Dukagjinit.

Me këtë rast, do të arrihet:

- Rritje e kapacitetit transmetues prej 83MVA në 114 MVA;
- Zvogëlimi i nivelit të humbjeve të fuqisë në linja;
- Zvogëlimi i rënieve të sistemit;
- Rritja e sigurisë së sistemit të transmisionit;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 29 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- Furnizimi më i mirë me energji elektrike në këtë rajon.
- ***Instalimi i OPGW në Linjat Interkonektive 400kV, 220kV dhe 110 kV;***

Në vitin 2014 janë nënshkruar marrëveshjet ndër- OST me të gjitha vendet fqinje, ku njëra ndër marrëveshjet është ndërtimi i infrastrukturës telekomunikuese në mes të sistemeve fqinje, duke u bazuar në kërkesat teknike që dalin nga Doracaku i ENTSO-E. Në këtë aspekt, KOSTT tani më ka instaluar rrugët telekomunikuese (OPGW) deri në kufi me CGES (Mali i Zi) në linjën NS Peja 3- NS Ribarevina, si dhe deri në kufi me MEPSO (Maqedoni) në linjën NS Ferizaj 2- NS Shkupi 5. Gjithashtu, në njërin nga linjat interkonektive me sistemin fqinje EMS (Serbi), pikërisht në linjën 220 kV NS Podujeva – NS Krushevc, është instaluar OPGW. Me Sistemin Shqiptar të Transmisionit (OST), rruga telekomunikuese do të realizohet në kuadër të projektit të LFC, ku parashihet vendosja e OPGW në linjën 220 kV NS Prizreni 2- NS Fierza. Një rrugë shtesë do të realizohet edhe në linjën 400 kV NS Kosova B- NS Tirana 2. Gjatë vitit 2016 është instaluar OPGW në linjat interkonektive me sistemin fqinjë EMS(Serbi):

- LP 400 kV, NS Kosova B – NS Nish 2, me gjatësi e 41 km dhe
- LP 110 kV NS Berivojcë - NS Bujanovc, me gjatësi e 10.8 km

4.4.1.4 Paket projekti LOT 4 – Rehabilitimi i nënstacioneve 110kV :

- ***Rehabilitimi i stabilimenteve në NS Viti dhe NS Lipjan***
- ***Rehabilitimi i sistemeve AC/DC në NS 110kV;***
- ***Rehabilitimi i sistemit SCMS / SCADA në NS KOS B , NS Besianë , NS Prishtina 5***

Në përcaktimin e listës së nënstacioneve të cilat duhet të ri-vitalizohen janë marrë për bazë faktorët në vijim:

- Efektet e prishjeve të nënstacionit në sistemin e transmisionit;
- Vjetërsia e nënstacionit;
- Frekuenca e prishjeve në pajisjet e tensionit të lartë;
- Niveli i rrymave të prishjes në nënstacion.

Probabiliteti i prishjeve në pajisjet e tensionit të lartë fillon të rritet me vjetërsimin e pajisjeve, sidomos te pajisjet të cilat në masë të madhe shfrytëzohen. Po ashtu, nënstacionet të cilat

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 30 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

karakterizohen me rryma të mëdha të prishjeve janë mjaftë të sforcuara duke ndikuar dukshëm në përshpejtimin e humbjes së besueshmërisë së tyre. Bazuar në të dhënat e arkivuara në KOSTT, në relacion me faktorët e lartpërmendur, është krijuar lista e nënstacioneve tek të cilat duhet të bëhet rivitalizimi i tyre në pesëvjeçarin e parë të planit zhvillimor.

4.4.2 Grupi i projekteve që janë financim nga buxheti i KOSTT

4.4.2.1 *Furnizimi dhe Instalimi i transformatorit energjetik TR2, 40 MVA në NS 110/10 (20) – Skenderaj dhe Instalimi i transformatorit energjetik TR2, 40 MVA në NS 110/10 – Burim*

Për të ngritur sigurinë dhe besueshmërinë e sistemit transmetues, si dhe për të ngritur cilësinë me furnizim me energji elektrike në territorin e Skenderajt dhe të Burimit, nevojitet instalimi i transformatorëve energjetikë në NS 110/10 (20) – Skenderaj dhe NS 110/10 – Burim. Në të dy nënstacionet e përmendura nuk plotësohet kriteri N-1 i furnizimit me energji elektrike pasi që aktualisht operojnë me vetëm një transformator. Operimi me vetëm një transformator paraqet problem të madh në rast të rënies së paplanifikuar të tij. Në rrjetin distributiv ku janë lokalizuar nënstacionet e lartpërmendura, nuk ekziston furnizim rezervë (rrjet unazor në tension të mesëm), i cili për raste të tilla për një kohë të shkurtër do të transferojë furnizimin nga rrjeti në prishje, në rrjetin e tensionit të mesëm. Në anën tjetër, nënstacionet që operojnë me vetëm një transformator, vështirësojnë procesin e rëndësishëm të mirëmbajtjes periodike të transformatorit dhe fushave të tij (110 kV, 35 kV ose 10 kV). Ky projekt financohet nga burimet vetanake të KOSTT-it. Projekti ka vonesa për arsye teknike dhe koha e implementimit është prolonguar deri në çerekun e parë të vitit 2017.

Përfitimet e pritshme nga katër projektet e lartpërmendura janë:

- Reduktimi i energjisë së padërguar te konsumatorët;
- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së furnizimit të konsumit;
- Ngritja e kapaciteteve transformuese 110/TM kV;
- Optimizimi i procesit të mirëmbajtjes dhe
- Përkrahja për zhvillim të sektorit ekonomik/ngarkesës industriale

4.4.2.2 *Furnizimi dhe instalimi i grupeve matëse në kufirin e ri KOSTT/KEDS (OSSH)*

Sipas vendimit të ri të Qeverisë së Republikës së Kosovës, të datës 31.03.2012, kufiri i ri komercial ndërmjet KOSTT dhe KEDS/OSSH për nënstacionet distributive NS 110/x kV është në anën sekondare të transformatorëve energjetikë, respektivisht në nivelet 35kV dhe 10(20)kV. Transformatorët ekzistues matës të rrymës dhe tensionit në anën sekondare të transformatorëve

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 31 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

energjetikë në nivelet 35kV dhe 10(20) kV në NS 110/x kV, janë shumë të vjetër dhe me klasë të saktësisë shumë të ulët, që nuk i përmbushin kërkesat e Kodit të Matjes. Kështu që, për harmonizimin e grupeve matëse në kufirin e ri komercial 35kV dhe 10(20)kV, është e nevojshme të instalohen TMRR, TMT dhe njëhisorë të ri, konform kërkesave që dalin nga Kodi i Matjes.

Objektivat kryesore e këtij projekti do të jenë: përmbushja e kërkesave nga “Kodi i Matjes”, që ndër të tjera siguron klasë të lartë të saktësisë së matjeve të energjisë, gjegjësisht matjet për faturimin / për qëllime të tregut të energjisë , për zvogëlimin dhe monitorimin e humbjeve të energjisë në kufirin në mes të KOSTT-it (Operatorit të Sistemit të Transmisionit dhe Tregut të Kosovës) dhe KEDS/OSSH, gjegjësisht në anën sekondare të transformatorëve energjetikë të nivelit 35kV dhe 10(20)kV. Ky projekt financohet nga burimet vetanake të KOSTT-it , dhe komisionimi i projektit pritet të përfundojë në fund të vitit 2016.Për shkak të mos mundësisë së realizimit të shkyçjeve projekti prolongohet për çerekun e tretë të vitit 2017.

4.4.2.3 Ri-vitalizimi i pajisjeve të TM 35/10kV (fushat transformatorike)në NS Gjakova 1, NS Gjilani 1 , NS Ferizaji 1

Në kuadër të analizës së detajuar të gjendjes teknike dhe vjetërsisë së pajisjeve të transferuara nga KEK-OSSH në KOSTT, një numër i caktuar i projekteve janë ranguar sipas prioriteteve në Planin Zhvillimor. Në këtë listë janë ri-vitalizimi i pajisjeve të tensionit të mesëm që menaxhohen nga KOSTT në nënstacionet:

NS Gjakova 1 - projekti është implementuar ka përfunduar në fund të vitit 2015

Për NS Gjilani 1 dhe NS Ferizaji 1 - kontrata është nënshkruar dhe ka filluar implementimi. Për shkak të pamundësisë së realizimit të shkyçjeve, projekti do të ketë vonesa dhe pritet të përfundojë në çerekun e tretë të vitit 2017.

Në kuadër të këtij projekti parashihet të ndërrohen fushat transformatorike 35 kV me ndërtim të jashtëm dhe të brendshëm, pajisjet lidhëse të neutrit të transformatorëve dhe modernizimi i releve të transformatorëve.

Përfitimet e pritshme nga projektet:

- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së operimit të nënstacioneve;
- Reduktimi i energjisë së padërguar si rrjedhojë e ndërprerjeve të shkaktuara nga prishjet dhe
- Ngritja e sigurisë së personelit që punon në nënstacion si dhe personelit të mirëmbajtjes.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 32 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

4.4.3. Projektet në përkrahje të ngarkesës – bashkëfinancim BERZH / KOSTT

Këto projekte priten të financohen në formë të kredisë nga BERZH (EBRD) dhe një pjesë nga vetëfinancimi i KOSTT-it. Paket projekti është i ndarë në tre LOT, ku LOT 1 përfshinë nënstationet e reja, LOT 2 Transformatorët e fuqisë dhe LOT 3 linjat kabllorike dhe linjat ajrore. Faza e parë e implementimit të projekteve për përkrahje të ngarkesës ka filluar në Mars të vitit 2015 me nënshkrimin e kontratës me kompaninë konsulentë për përgatitjen e tender dosjes.

Pas përfundimit të punëve në përgatitjen e tender dosjes ,shpalljes së tenderit , evaluimit dhe përzgjedhjes së ofertuesve më të mirë në tremujorin e dytë të vitit 2016 janë nënshkruar kontratat dhe projektet priten të përfundojnë në vitin 2018.

4.4.3.1 Paket projekti LOT 1 – Nënstationet GIS Sistem :

- *Ndërtimi i nënstationit të ri NS 110/10(20)kV - Mitrovica 2 , tipit GIS sistem për instalim të brendshëm;*
- *Ndërtimi i nënstationit të ri NS 110/10(20)kV – Prishtina 6, tipit GIS sistem për instalim të brendshëm;*
- *Ndërtimi i nënstationit të ri NS 110/10(20)kV – Fushë Kosova , tipit GIS sistem për instalim të jashtëm;*
- *Ndërtimi i nënstationit të ri NS 220/10(20)kV– Drenasi 2 , tipit GIS sistem për instalim të jashtëm;*
- *Rehabilitimi i NS 110/10 (20) kV Theranda , shndërrimi në HIS sistem për instalim të jashtëm ;*
- *Sistemi i ri i pajisjeve –HIS të fushave kabllorike në NS Prishtina 4*

4.4.3.2 Paket Projekti LOT 2 – Transformatorët e fuqisë

Furnizimi dhe instalimi i transformatorëve të fuqisë:

- *Dy (2)×110/10 (20) kV transformatorë , 40 MVA në NS Mitrovica 2,*
- *Dy (2)×110/10 kV (20) transformatorët , 40 MVA në NS Prishtina 6,*
- *Dy (2)×110/10 kV (20) transformatorët , 40 MVA në NS Fushë Kosova,*

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>fajqe 33 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- *Dy (2)x220/10 (20) kV transformatorë, 40 MVA në NS Drenasi 2,*

4.4.3.3. Paket Projekti LOT 3 – Linjat transmetuese dhe kabllot nëntokësore 110kV

Furnizimi ndërtimi dhe instalimi :

- *Ndërtimi i linjës nëntokësore të dyfishtë - kabllore 110kV prej të NS Mitrovica 2 deri te pika kyçëse, linja ajrore 110kV ;*
- *Ndërtimi i linjës nëntokësore të dyfishtë - kabllore 110kV në mes të NS Prishtina 4 dhe nënstacionit të ri Prishtina 6;*
- *Ndërtimi i linjës nëntokësore të dyfishtë - kabllore 110kV prej NS Fushë Kosova deri te pika kyçëse , linja ajrore 110kV ;*
- *Ndërtimi i linjës së dyfishtë ajrore 220kV në mes të nënstacionit të ri NS Drenasi 2 dhe linjës transmetuese 220kV*
- *Ndërtimi i linjës së re të njëfishtë 110kV në mes të NS Rahoveci dhe NS Theranda*

Përshkrimi i Projekteve për përkrahje të ngarkesës

Paket Projekti NS 110/10(20)kV Mitrovica 2 e linjat transmetuese 110 kV

Rritja e vazhdueshme e kërkesës për energji elektrike në zonën e Mitrovicës inicoi nevojën për krijimin e njëjës së re shpërndarëse në atë zonë. Pjesa jugore e Mitrovicës aktualisht furnizohet nga nënstacioni i cili i përket kompleksit industrial Trepça. Kapacitetet aktuale të rrjetit të shpërndarjes janë të limituara dhe në ngarkesën e pikut shfaqet mbi-ngarkim i linjave dhe kabllorëve të tensionit 35 kV dhe 10 kV. Në anën tjetër, zhvillimi i industrisë xehetaro-metalurgjike kërkon furnizim të veçantë, të sigurt dhe të pavarur. Duke pas parasysh këta faktorë, është jashtëzakonisht i rëndësishëm ndërtimi i NS Mitrovica 2, 110/10(20) kV me kapacitet transformues 2x40 MVA.

Duke u bazuar në aspektin e sigurisë së operimit të Sistemit të Transmisionit, nënstacioni MITROVICA 2 do të ndërtohet në afërsi të dy linjave ekzistuese L125/3 Trepça-Vallaq dhe L163/2 Palaj-Vallaq. Mënyra e kyçjes në rrjetin e Transmisionit të NS MITROVICA 2 do të realizohet përmes linjës së dyfishtë kabllorëve me gjatësi rreth 1.6 km. Kabllot e llojit XLPE Al 1000 mm², do të lidhen në linjën ekzistuese NS Palaj – NS Vallaq, që nënkupton lidhje të dyanshme të nënstacionit të ri, njëra nga NS Palaj dhe tjetra nga NS Vallaqi. Me këtë topologji, ky nënstacion mundëson siguri të lartë në aspektin e kriterit të sigurisë N-1 dhe si i tillë do të paraqet një shumë të rëndësishme 110kV për sistemin elektroenergetik të Kosovës. Në aspektin e rrjedhave të fuqisë dhe

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 34 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

kritereve të sigurisë, ky konfiguracion mundëson plotësimin e kritereve që dalin nga Kodi i Rrjetit, respektivisht tejkalon edhe atë, duke mundësuar edhe plotësimin e kriterit N-2. Nënstacioni kryesisht do të furnizohet nga NS Peja 3 dhe NS Kosova A.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizim afatgjatë i sigurt dhe i besueshëm i konsumit të pjesës jugore të Mitrovicës;
- Reduktimi i sasive të konsiderueshme të energjisë së padërguar te konsumi, si rezultat i eliminimit të ngulfatjeve në rrjetin e shpërndarjes 35 kV;
- Ngritja e sigurisë së furnizimit të kompleksit xehetaro-metalurgjik Trepça për shkak të zhvendosjes së furnizimit nga NS Trepça në NS Mitrovica 2;
- Reduktimi i humbjeve teknike të fuqisë në rrjetin e shpërndarjes dhe krijimi i kushteve në ri ngritjen e rrjetit 10 kV në nivel 20 kV;
- Sigurim i kushteve për zhvillim ekonomik të Mitrovicës, në aspektin e furnizimit të qëndrueshëm dhe cilësor me energji elektrike.

Paket Projekti i NS 110/10(20) kV-Prishtina 6 me linjat kabllorike nëntokësore 110 kV

Në aspektin e sigurisë së furnizimit të konsumatorëve distributiv, ndërtimi i nënstacionit të ri Prishtina 6 në qendër të Prishtinës, është i domosdoshëm pasi që kapacitetet aktuale të nënstacioneve distributive NS Prishtina 1, NS Prishtina 2 dhe NS Prishtina 3, nuk do të jenë të mjaftueshme në një periudhë afatmesme kohore. Konsumi i Prishtinës me rrethinë përbën konsumin më të lartë në Kosovë, që paraqet pothuajse 25% të konsumit nacional. Problemet e kapaciteteve të shpërndarjes janë të theksuara gjatë konsumit dimëror dhe në veçanti situata përkeqësohet nëse në ngrohtoren e kryeqytetit paraqiten probleme, me ç ‘rast shpenzimet e energjisë elektrike rriten dukshëm. Pozicioni i propozuar i nënstacionit të ri gjendet në apo afër objektit të mbyllur të NS Prishtina III 35/10 kV, i cili gjendet pranë objektit kryesor të KEK-ut dhe atij të KOSTT-it. Pozita gjeografike e nënstacionit i cili gjendet në zonë urbane determinon qartë mënyrën e furnizimit të nënstacionit përmes kabllorëve nëntokësore. Gjithashtu edhe lloji i pajisjeve të tensionit të lartë duhet të jetë modular-kompakt apo siç quhet në teknologji “GIS” e cila kërkon hapësirë të vogël për ndërtim.

Traseja e linjës kabllorike nëntokësore ka gjatësinë ~ 3.2 km. Ekipet e përbashkëta KOSTT –OSSH dhe konsulentit, kanë intensifikuar vizitat në Komunën e Prishtinës dhe kanë përcaktuar trasenë e kabllorëve 110 kV.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 35 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të qendrës së kryeqytetit;
- Shkarkimi i transformatorëve në NS Prishtina 1, 2 dhe 3;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes;
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë në linjat 110 kV si rrjedhojë e shkarkimit të transformatorëve në NS Prishtina 1, 2 dhe 3 dhe
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes.

Paket Projekti i NS 110/10(20) kV-Fushë Kosovë me linjat transmetuese 110 kV

Në listën e projekteve me prioritet nga këndvështrimi i KEDS-it është ndërtimi i nënstacionit Fushë Kosova 110/10(20) kV në afërsi të nënstacionit ekzistues 35/10 kV. Ky nënstacion furnizohet përmes dy linjave 35 kV, 95 mm² nga NS Kosova A dhe NS Prishtina1. Në bazë të informacioneve nga KEDS, kapacitetet transformuese 35/10 kV janë afër kufirit kritik, ndërsa në anën tjetër ngarkesa në rajonin e Fushë Kosovës ka tendencë të rritjes së vazhdueshme. Për këtë arsye është parë e nevojshme që të krijohet njëja e re 110/10(20) kV në Fushë Kosovë, e cila do të përmban kapacitete të mjaftueshme transformuese afatgjatë 2x40 MVA, e cila do të mund të përcjell ngritjen e vazhdueshme të ngarkesës, dhe atë sipas kriterëve teknike të rezervës transformuese. Ndërtimi i nënstacionit do të ndikoj në shkarkimin e transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A dhe reduktimin e rrjedhave të fuqisë në linjat furnizuese të NS Prishtina 1. Në aspektin teknik të kyçjes bazuar në pozicionin gjeografik të nënstacionit, pozita optimale e kyçjes në rrjetin e transmisionit do të jetë linja 110 kV L112, NS Kosova A- NS Lipjan e cila kalon afër pozitës së propozuar. Rrjeti i kyçjes së nënstacionit të ri 110 kV në Fushë Kosovë do të jetë i kombinuar, linjë ajrore/kabllo nëntokësore. Pika e kyçjes do të realizohet në zonë jo urbane dhe nga ajo do të vazhdohet me linjë të dyfishtë ajrore me gjatësi 1.4 km. Linja do t'i përshtatet dimensioneve të përçueseve të linjës në të cilën kyçet, pra do të jetë me seksion 360 mm². Linja ajrore do të shtrihet deri në fillimin e zonës së urbanizuar. Pothuajse gjysma e trasesë së nevojshme për kyçje të nënstacionit shtrihet në një zonë tejet të urbanizuar. Për këtë arsye vazhdimi i 1.35 km linjës nga linja ajrore deri te nënstacioni, do të bëhet me kabllo të dyfishtë nëntokësore e llojit XLPE Al, 1000 mm². Lidhja e dyanshme e nënstacionit mundëson plotësim të kriterit të sigurisë N-1, duke e bërë mjaftueshëm të sigurt furnizimin e konsumit të Fushë Kosovës.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Fushë Kosovës;

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 36 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

- Shkarkimi i transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe NS Kosova A;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes
- Shfrytëzimi optimal i linjës së konvertuar L112 (Kosova A-Lipjan – Ferizaj 2);
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë në linjat 110 kV që furnizojnë nënstationet e Prishtinës si rrjedhojë e shkarkimit të transformatorëve në NS Prishtina 1 dhe Kosova A dhe
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes.

Paket Projekti NS Drenasi 2, 220/35/10(20) kV me linjat transmetuese 220 kV

Drenasi me rrethinë aktualisht furnizohet nga nënstationi industrial Feronikeli, 220/35 kV, 2x160 MVA. Furnizimi bëhet përmes linjës 35 kV e cila furnizon nënstationin 3x8 MVA, 35/10 kV. Nga ky nënstation furnizohet konsumi i zonës industriale në Komoran, ngarkesa e të cilit është në rritje të vazhdueshme. Për të mos implikuar sigurinë e furnizimit të shkrites së Feronikelit, si dhe për të ngritur kapacitetet furnizuese për konsumin e rajonit të Drenasit, KEDS në Planin e tij Zhvillimor në konsultim dhe harmonizim me KOSTT, ka futur në prioritet ndërtimin e NS Drenasi 2, 220/10(20) kV me kapacitet të planifikuar 2x40MVA, ndërsa fillimisht me vetëm një transformator 40MVA. Nënstationi do të ndërtohet afër qendrës së ngarkesës, respektivisht afër nënstationit ekzistues 35/10 kV. Në bazë të analizës kompjuterike dhe kriterëve tekniko-ekonomike, konfiguracioni optimal i furnizimit të NS Drenasi 2, është furnizimi i nënstationit me një linjë dyfishe 220 kV, me gjatësi 3 km, e cila do të lidhet në linjën 220 kV NS Prizreni 2-NSSH Drenasi 1.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Drenasit me rrethinë;
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar te konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fyteve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes;
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes;
- Përkrahje e zhvillimit ekonomik të rajonit të Drenasit;
- Furnizim kualitativ i zonës industriale në Komoran.

Ri-vitalizimi i Nënstationit NS Theranda dhe ndërtimi i linjës së re 110kV NS Therandë – NS Rahovec

Ky projekt është i rëndësishëm së veçantë, pasi që ndërlidhet me projektin e ndërtimit të NS Malisheva ku linja e re 110 kV; Malishevë – Therandë do të kyçet në këtë nënstation. Gjithashtu bazuar në

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 37 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

aplikacionin për kyçe në rrjetin e transmisionit të Parkut Energjetik me erë “Budakova” me kapacitet të instaluar 48 MW, dhe analizës teknike të kryer, ky park do të kyçet pikërisht në NS Theranda. Konfiguracioni aktual i zbarrave (sistemi H) të NS Theranda nuk mundëson optimizim të operimit të sistemit, ndërsa paraqet pengesë në procesin e mirëmbajtjes. Në bazë të standardeve të planifikimit, nënstationet të cilat kanë tri apo më shumë linja, duhet të konfigurohen me sistem të zbarrave të dyfishta dhe me fushë lidhëse. Ky projekt parasheh ndërrimin e pajisjeve ekzistuese të tensionit të lartë 110 kV, ndërtimin e sistemit të zbarrave të dyfishta (360 mm²), instalimin e fushës lidhëse 110 kV dhe ndërrimin e fushave transformatorike të tensionit të mesëm. Sistemi i mbrojtjeve ekzistuese rele të fushave të linjave parashihet të ndërrohet me rele moderne numerike. Paket projekti NS Malisheva me linjat 110 kV dhe projekti i ri-vitalizimit të nënstationit duhet të integrohen në projekt të përbashkët.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së operimit të nënstationit ;
- Optimizimi i operimit të nënstationit pas kalimit në sistem të zbarrave të dyfishta
- Reduktimi i energjisë së padërguar te konsumatori
- Ngritja e sigurisë së personelit që punon në nënstation si dhe personelit të mirëmbajtjes

Projekti planifikohet të jetë në kohë i koordinuar me projektin e linjës së re 110 kV Rahovec-Therandë, respektivisht në tremujorin e dytë të vitit **2018**.

4.4.4. Projektet e reja

4.4.4.1. “ Përmirësimi i rrjetit të Transmisionit faza e VI dhe VII “

Faza VI dhe VII paraqesin projektet e reja, të cilat do të financohen nga KfW dhe si të tilla synojnë vazhdimin e përforcimit të rrjetit të transmisionit si dhe përkrahjen e zhvillimit të ngarkesës, me qëllim të ngritjes së sigurisë së transmetimit të energjisë elektrike deri te konsumi, në domenin afatgjatë kohorë duke plotësuar kriteret teknike që kërkohen në Kodin e Rrjetit. Ne vijim janë paraqitur arsyet dhe ndikimet e projekteve të reja të fazës VI dhe VII

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 38 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

4.4.4.2. Ri-vitalizimi i linjës 110 kV: NS Prizreni 1 - NS Prizreni 3

Projekti parasheh ndërrimin e përçuesit nga 150/25mm² (ekzistues) në **ACCC** 160 mm² në gjatësinë **4.69 km** nga NS Prizreni 1 deri në NS Prizreni 3 (ndërrim vetëm i përçuesit me përçues special ACCC, eventualisht përforcim shtyllash) Linja paraqet segmentin ndërlidhës për furnizimin e NS Prizreni 3. Ri-vitalizimi i kësaj linje do të ndikoj ndjeshëm në rritjen e sigurisë dhe besueshmërisë operuese të asaj pjese të rrjetit 110 kV. Për shkak të avantazheve që ka përçuesi ACCC si në peshë, rezistencë kapacitet dhe në forcat statike, nuk do të jetë e nevojshme ndërrimi i shtyllave dhe problemi i shpronësimit të lokacioneve të shtyllave nuk do të ekzistoj. Kostoja ekonomike është dukshëm më e favorshme se sa rasti kur do të shfrytëzohej përçuesi konvencional 240 mm², që domosdo do të paraqiste nevojën e përforcimit të shtyllave ekzistuese, ndërtimin e shtyllave të reja etj.

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Plotësimi i kriterit N-1 për pjesën e rrjetit 110 kV që ndërlidhë nënstationet 110 kV në rajonin e Prizrenit
- Ngritja e kapacitetit transmetues të linjës nga 83 MVA në 151 MVA
- Reduktimi i humbjeve të fuqisë aktive dhe reaktive

4.4.4.3. Projekti (T-L2 PZ1-PZ2): Linja e re 110 kV NS Prizren 1- NS Prizren 2

Ngarkesa në rritje të vazhdueshme në rajonin e Prizrenit, do të vë në risk plotësimin e kriterit N-1 për atë pjesë të rrjetit transmetues. Ky risk do të shfaqet pas tejkalimit të ngarkesës mbi 1300 MW. Linja e dytë 110 kV nga NS Prizreni 1 në NS Prizreni 2 është e nevojshme pasi që sipas konfiguracionit aktual të rrjetit, rënia e linjës NS Prizren 2- NS Prizreni 3 do të shkaktoj mbingarkesë në linjën NS Prizren 2 -NS Prizreni 1. Projekti parasheh ndërtimin e linjës së re 110 kV, 240 mm² (114 MVA/605 A) me gjatësi 4.81 km . Në këtë rast ekzistojnë edhe dy opsione tjera të realizimit varësisht nga problemet e shpronësimit të pronave dhe pengesave urbanistike:

- Shndërrimi i linjës ekzistuese NS Prizren 2 -NS Prizreni 1 (HW 173mm²), në linjë të dyfishtë
- E kombinuar: Në pjesën e urbanizuar 1.5 km kablo nëntokësore 110 kV dhe 3.31 km linjë ajrore AlÇe 240mm²

Opsioni i parë shfrytëzon trasenë ekzistuese, demontohet linja ekzistuese dhe në vend të saj ndërtohet linja e dyfishtë 110 kV, AlÇe, 240mm². Opsioni i dytë mund të jetë i kombinuar, 1.5 km kablo, XLPE Al 1000 mm² e cila do të shtrihet në zonën e urbanizuar duke filluar nga lokacioni i NS Prizreni 1, ndërsa pjesa e mbetur 3.31 km linjë konvencionale ajrore AlÇe, 240mm².

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 39 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Përfitimet e pritshme nga projekti janë:

- Ngritja e kapaciteteve transmetuese të rrjetit 110 kV
- Plotësimi i kriterit të sigurisë N-1 në periudhën afatgjatë kohore.
- Reduktimi i energjisë së padërguar të konsumatori
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë dhe mundësimi i grupimit të ngarkesave 110 kV sipas furnizimit të pavarur nga nyjet kryesore të sistemit transmetues (në këtë rast nga NS Prizreni 2)

4.4.4.4 Paket Projekti NS Malisheva 220/10(20) kV, 1x40MVA

Situata e furnizimit të rajonit të Malishevës është jo e kënaqshme, pasi që ky rajon aktualisht furnizohet përmes linjës 35 kV nga NS Rahoveci. Andaj në këtë rajon është më se e nevojshme të ndërtohet një furnizuese e tensionit të nivelit të transmissioinit. Duke konsideruar kriterin teknik dhe ekonomik, kyçja më optimale është në linjën 220 kV NS Drenasi NS Prizreni 2, që kalon shumë pranë lokacionit ku do të ndërtohet Nënstacioni. Nënstacioni Malisheva 220/10(20) kV fillimisht do të ketë të instaluar një transformator fuqie 40 MVA.

Përfitimet e pritshme nga ky projekt janë:

- Furnizimi i besueshëm dhe kualitativ i konsumit të Malishevës
- Optimizimi i rrjedhave të fuqisë dhe shkarkimi i transformatorëve në NS Rahoveci
- Reduktimi i sasive të mëdha të energjisë së padërguar të konsumatori si rrjedhojë e eliminimit të fytëve të ngushta në rrjetin e shpërndarjes
- Reduktimi i humbjeve teknike në rrjetin e shpërndarjes
- Përkrahje e zhvillimit ekonomik të Malishevës

4.4.4.5. Transformatori i dytë 40 MVA në NS GJILANI 5

Nënstacionet NS Gjilani 5 aktualisht operon me vetëm një transformator. Operimi me vetëm një transformator paraqet problem të madh në rast të rënies së paplanifikuar të tij. Nënstacionet që operojnë me vetëm një transformator, vështirësojnë procesin e mirëmbajtës periodike të transformatorit dhe fushave të tij (110 kV, 35 kV ose 10 kV). Probabiliteti i prishjeve në transformator dhe në fushat e tij ndikohet nga vjetërsia, rrjedhat e fuqisë, lidhjet e shkurta në sistem si dhe nga niveli paraprak i mirëmbajtjes. Rënia e paplanifikuar dhe e planifikuar transformatorit, shkakton sasi të mëdha të energjisë së padërguar deri të konsumatori fundor, duke shkaktuar dëme në zhvillimin e aktiviteteve jetësore, zhvillimin e bizneseve etj. Projekti parasheh instalimin e TR2: 40MVA me tension: 110/10(20) kV si dhe fushave përkatëse transformatorike.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI- 012
	<i>ver. 1.0</i>	<i>faqe 40 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori: Planifikimi Strategjik dhe Buxheti</i>

Përfitimet nga projekti janë

- Reduktimi i energjisë së padërguar te konsumatorët
- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së furnizimit të konsumit të shpërndarjes
- Përkrahje për zhvillim të mëtutjeshëm të rrjetit të shpërndarjes 10(20) kV
- Ngritja e kapaciteteve transformuese 110/TM kV
- Optimizimi i procesit të mirëmbajtjes
- Përkrahje për zhvillim të sektorit ekonomik/ngarkesës industriale

4.4.4.6. Zëvendësim transformatorit në NS Deçan dhe NS Gjakova 1 me transformator të rinj 40MVA.

Dy transformatorët të cilët do të ndërrohen për arsye të gjendjes së tyre teknike dhe kapacitetit të tyre do të zëvendësohen me transformator të rinj.

Në NS Deçan transformatori i ri 110/10(20) kV, 40 MVA do të zëvendësoj transformatorin Tr2 me moshë 49 vite dhe kapacitet 31.5 MVA.

Në NS Gjakova 1 transformatori i ri 110/35/10(20) kV, 40 MVA do të zëvendësoj transformatorin Tr2 me moshë 65 vite dhe me kapacitet 20 MVA.

Përfitimet nga zëvendësimi i transformatorëve

- Reduktimi i energjisë së padërguar te konsumatorët
- Ngritja e sigurisë dhe besueshmërisë së furnizimit të konsumit të shpërndarjes
- Përkrahje për zhvillim të mëtutjeshëm të rrjetit të shpërndarjes 10(20) kV
- Ngritja e kapaciteteve transformuese 110/TM kV
- Optimizimi i procesit të mirëmbajtjes
- Përkrahje për zhvillim të sektorit ekonomik/ngarkesës industriale

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 41 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

5.PLANIFIKIMI FINANCIAR

Bordi i Zyrës së Rregullatorit për Energji, me datën 13.04.2017, me Vendimin **V_907_2017** ka aprovuar të Hyrat Maksimale të lejuara (MAR) për KOSTT-in për vitin 2017.

Vendimi ka hyre në fuqi në datën e miratimit nga Bordi i ZRrE-së, dhe zbatohet nga KOSTT duke filluar nga 1 Prill 2017.

Sipas Bilancit të aprovuar nga ZRrE⁵, energjia që hyn në sistemin e transimisionit për vitin 2017, do të jetë **6,389.5 GWh**.

Me vendimin e ZRrE-së, të hyrat maksimale të lejuara për vitin tarifor 2017 janë :

- Të hyrat nga tarifa e rregullt	20,545,420
- Të hyrat për mbulimin e humbjeve në veri	8,714,717
- <u>Të hyrat për fondin e Burimeve të Ripërtrishme të Energjisë</u>	<u>6,670,300</u>
Të hyrat totale	35,930,392

Ky ndryshim në të hyra vjen si rezultat i ndryshimeve ligjore në aspektin e rregullimit në sektorin e energjisë.

Me Vendimin e ZRrE-së V_907_2017 të datës 13.04.2017, të Hyrat Maksimale të Lejuara për vitin tarifor 2017, janë 25,221,595 €.

Zyra e Rregullatorit për Energji me Vendimin V_909_2017 të datës 13.04.2017 obligon KEK-un që të furnizojë me energji KOSTT-in për mbulimin e humbjeve në Veri dhe humbjeve në rrjet në vlerën prej 10,708,796 € (për vitin tarifor).

Të hyrat nga Tarifa në vlerën prej 20,545,400 € do të mbulohen nga tarifa e rregullt përmes ngarkesave të shfrytëzimit të rrjetit, operimit të sistemit dhe operimit të tregut në vlerën prej 19,665,219 €, dhe pjesa tjetër prej 880,181 €, do të mbulohet nga KEK-u sipas vendimit të mësipërm.

KOSTT konsideron se në bazë të Shkresës së ZRrE-së nr 106/17 të datës 31.03.2017 lidhje me prioritetin e dispeçimit dhe kapacitetet e disponueshme të njësive gjeneruese të KEK-ut, nuk mund të jap sasinë energjisë së parashikuar dhe për këtë, të hyrat e KOSTT nuk mund të realizohen sipas vendimit të ZRRE-së. Kjo konsiderohet si një risk i realizimit të të hyrave dhe do të ketë efekt në bilancin e suksesit dhe rrjedhën e parasë.

⁵ KOSTT_Raporti Konsultativ_28022017, fq.4

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 42 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

Të hyrat për vitin kalendarik 2017 janë:

- Të hyrat e kalkuluara nga tarifa për vitin kalendarik	30,011,414
- <u>Të hyrat tjera</u>	<u>8,855,000</u>
<u>Të hyrat e gjithmbarshme të planifikuara për vitin kalendarik:</u>	<u>38,866,414</u>

5.1. Struktura dhe vlera e të hyrave për vitin 2017

5.1.1. Struktura dhe vlera e të hyrave nga tarifa për vitin 2017

	Buxheti fillestar	Buxheti i rishikuar
- Të hyrat nga ngarkesa e shfrytëzimit të sistemit 400/220kV	540,925	533,481
- të hyrat nga ngarkesa e shfrytëzimit të sistemit 110 kV	14,017,436	13,440,738
- të hyrat nga operimi i sistemit	6,536,398	5,245,000
- të hyrat nga operimi i tregut	410,877	446,000
- të hyrat për humbje nga përshtatjet e KEK	-	6,446,195 ⁶
- të hyrat për Burimet e Ripërtëritshme	-	3,900,000
<u>Gjithsej:</u>	<u>23,505,636</u>	<u>30,011,414</u>

2.2. Të hyrat tjera

	Buxheti fillestar	Buxheti i rishikuar
- Të hyrat tjera afariste	40,000	40,000
- Të hyrat e shtyera	7,850,000	7,850,000
- Të hyrat nga grantet për shërbime (cap.build.)	525,000	525,000
- të hyrat nga tranziti	340,000	340,000
- Të hyrat nga interesi	100,000	100,000
<u>Gjithsej të hyrat tjera:</u>	<u>8,855,000</u>	<u>8,855,000</u>
<u>Gjithsej të hyrat:</u>	<u>32,360,636</u>	<u>38,866,414</u>

Tabela 3: Struktura dhe vlera e të hyrave

⁶ Të hyrat nga përshtatjet me KEK janë të kalkuluara në bazë të vlerësimit të mundësisë së KEK-ut për furnizim me energji

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 43 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

5. 2. Shpenzimet operative

Të hyrat e lejuara do të shërbejnë për mbulimin e shpenzimeve operative dhe kostove të kapitalit.

- **Shpenzimet e blerjes së energjisë** - Sipas Rregullave të Tregut dhe Metodologjisë së Tarifave, të hyrat e lejuara për shpenzimet e blerjes së energjisë përfshijnë humbjet në transmision, të cilat KOSTT-i duhet t'ia kompensojë Furnizuesit, si dhe shpenzimet e shërbimeve ndihmëse.

Humbjet në transmision – Për vitin tarifor 2017, ZRRë ka lejuar humbjet në lartësi prej **111.8 GWh** (1.8% e energjisë që hyn në sistemin e transmisionit)) në vlerën prej **4,166,492 €**, derisa shpenzimet për humbjet e kalkuluara për vitin kalendarik janë **4,234,614 €**.

- Shpenzimet për transitin e energjisë mbesin po ato që ishin në buxhetin fillestar, në vlerën prej **240,000 €**.
- **Shpenzimet e stafit** - Numri i lejuar i punëtorëve nga ZRRë për vitin 2017 është **381** të punësuar, ndërsa shpenzimet e planifikuara të stafit janë **5,452,400 €**
- **Mirëmbajtja** - Një pjesë e madhe e shpenzimeve operative ka të bëjë me shpenzimet e mirëmbajtjes, për të cilën KOSTT ka planifikuar **1,237,100 €**.
- **Shpenzimet operative** - Kjo kategori e shpenzimeve përfshinë shpenzimet e përgjithshme, të domosdoshme për kryerjen e aktiviteteve të KOSTT-it, dhe për këtë kategori janë planifikuar **1,578,700 €**.

Kategoritë e këtyre shpenzimeve janë: shpenzimet komunale, trajnimet, auditimi i pasqyrave financiare, telefonia fikse dhe mobile, derivatet, ngrohja, uji dhe kanalizimi, energjia elektrike, marketingu, sigurimi shëndetësor i punëtorëve, sigurimi fizik i objekteve, etj.

- **Shpenzimet tjera** - në vlerë prej **1,722,200 €**, ku janë përfshirë shpenzimet e interesit për kredi, shpenzimet e tranzitit, kostot operative të RSC-së si dhe shpenzimet e konsulencës për ngritjen e kapaciteteve.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 44 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

PASQYRA E PLANIFIKUAR E FITIMIT/HUMBJES PËR VITIN 2017

000 euro

	Buxheti fillestar	Buxheti i rishikuar
TË HYRAT		
TË HYRAT OPERATIVE		
Të hyrat nga rrjeti 220 / 400 kV	541	533.481
Të hyrat nga rrjeti 110 kV	14,017	13,440.738
Të hyrat nga sistemi i operimit	6,536	5,245.000
Të hyrat nga operatori i tregut	411	446.000
Te hyrat nga alokimi i kapaciteteve	2,000	-
Te hyrat per humbje nga pershtatjet e KEK	0	6,446.195
Te hyrat per Burimet e Ripertitëshme		3,900.000
Te hyrat nga tarifat	23,506	30,011.414
Të hyrat tjera operative	40	40
Të hyrat nga interesi	100	100
Të hyrat nga tranziti	340	340
Te hyrat nga grantet per sherbime (cap. b)	525	525
Të hyrat e shtyera	7,850	7,850
GHITHËSEJT TË HYRAT	32,361	38,866
Shpenzimet operative		
1 Mirëmbajtja	1,178	1,237
2 Shpenzimet e stafit	5,392	5,452
2.1. Pagat	5,092	5,092
2.2. Kontrata në vepër	120	180
2.3 Performanca e planifikuar	180	180
3 Shpenzimet tjera operative	1,662	1,579
4 Rregullimi sekondar	3,500	-
5 Humbjet në bartje	3,489	4,235
6.1 Humbjet ne Veri te mbuluara nga KEK	0	5,619
7 Shpenzimet e tranzitit	240	240
8 Shpenzimet e konsulencesn (cap. b)	525	525
9 Kostot operative per RSC	258	258
10 Interesi i kredisë	699	699
11 Shpenzimet per Burimet e Ripertitëshme		3,900
Gjithësejt :	16,245	23,744
Fitimi para amortizimit	16,116	15,123
Amortizimi	13,664	13,664
Fitimi / Humbja para tatimit	2,452	1,458

Tabela 4. Pasqyra e planifikuar e fitimit/humbjes

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 45 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

Parashikimi i rrjedhës së parasë së gatshme 2017

000 euro

	Buxheti fillestar	Buxheti i rishikuar
Flukset operacionale të parasë së gatshme	(29,573)	(30,828)
Pranimet nga blerësit	23,886	30,391
Pagesat e furnitorëve	(48,067)	(55,767)
Pagesat ndaj punëtorëve	(5,392)	(5,452)
Flukset investive të parasë së gatshme		
Flukset e investimeve të parasë së gatshme	100	100
Interesi i arkëtuar	100	100
Flukset financiare të parasë së gatshme		
Flukset financiare të parasë së gatshme	23,760	23,980
Marrjet nga kreditë	28,003	28,058
Interesi i paguar për kredi	(1,566)	(1,566)
Kthimi i kredisë	(3,632)	(3,632)
Grantet e pranuar	954	1,119
Rrjedha e parasë së gatshme për periudhën	(5,713)	(6,749)
Rrjedha e parasë së gatshme për periudhën		
Balanca fillestare e planifikuar	25,193	22,952
Balanca në fund të vitit	19,480	16,203

Tabela 5: Parashikimi i Rrjedhës së Parasë së Gatshme

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 46 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

6.0. BURIMET NJERËZORE

Numri i lejuar i punëtorëve nga ZRrE për vitin 2017 është 381 të punësuar.

Ky numër i punëtorëve është i projektuar dhe bazuar në objektivat strategjike dhe në ngritjen e kapaciteteve operative të KOSTT. KOSTT është duke implementuar shumë projekte dhe me përfundimin e tyre, paraqitet nevoja e operimit me këto kapacitete të reja. Gjithashtu, kërkesat për punëtorë ndërlidhen edhe me rritjen e obligimeve në raport me ENTSO-E, numrin e NS-ve të cilat operohen nga KOSTT duke i marr parasysh edhe kërkesat për një numër më të madh të punëtorëve për mirëmbajtjen e NS 110 kV si dhe nevojat të ndërlidhura me zhvillimet tjera të KOSTT..

Zhvillimi i BNJ në KOSTT në përgjithësi është i orientuar në harmoni me strategjinë e kompanisë. Duke marrë parasysh këtë, KOSTT ka krijuar politikat dhe procedurat për të siguruar se stafi mund të kontribuojë sa më efektshëm, për të arritur objektivat e vendosura. Këto politika mbulojnë planifikimin e BNJ, rekrutimin dhe selektimin, zhvillimin e aftësive, menaxhimin e performancës, menaxhimin e shpërblimit dhe barazinë gjinore dhe përfshirjen e minoriteteve/pakicës, si dhe politikat tjera të Teknologjisë së Informacionit por edhe të menaxhimit të objekteve. Duke i marrë parasysh ndryshimet në legjislacionet përkatëse por edhe ndryshimet e brendshme si dhe nevojat strategjike të KOSTT këto politika të aprovuara rishikohen permanent. Gjithashtu krahas rishikimit të politikave bëhet edhe rishikimi im procedurave dhe dokumenteve tjera relevante në harmoni me këto kërkesa.

6.1. Implementimi dhe matja e performancës

1. Implementimi i Planit të Biznesit do të përfshij tri (3) elemente kryesore:

- *Vendosja e objektivave dhe identifikimi i veprimeve për çdo departament funksional.* Secili departament ka përgatitur një plan operativ bazuar në objektivat e Planit të Biznesit pesëvjeçar dhe planet e veçanta vjetore si ekstrakte dhe vendosjen e objektivave për departamentin dhe veprimet e nevojshme për t'i arritur ato. Vendosja e objektivave do të përcillet për çdo vit pasues.
- *Vendosja e buxhetit vjetor për KOSTT-in dhe për çdo departament.* Plani i Biznesit do të vendos kontekstin strategjik për buxhetin dhe themelon një bazë për të shfrytëzuar burimet financiare dhe fuqinë punëtore.

Monitorimi i performancës ndaj objektivave dhe buxhetit. Monitorimi i rregullt i performancës në raport me planin, buxhetin dhe qëllimet e vendosura përmes një sistemi të menaxhimit të performancës, është një çështje esenciale. Ky monitorim do të zbatohet përmes raportimit të rregullt të menaxhmentit.

Sistemi për menaxhimin e performancës do të bazohet në treguesit e vendosur për objektivat strategjike. Procesi i vlerësimit do të kryhet për periudhë vjetore (1 herë në vit).

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 47 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

Procesi i menaxhimit të performancës planifikohet në të ardhmen të shtrihet edhe më tutje nga lart – poshtë, por gjithashtu ky proces i menaxhimit të performancës do të zhvillohet dhe përmirësohet më tutje në harmoni me zhvillimet dhe kërkesat e reja

6.2. Zhvillimi i kapaciteteve

Në bazë të analizës së nevojave për trajnime, do të hartohet një plan i trajnimeve i cili do të merret në konsiderim gjatë implementimit të trajnimeve.

Programet zhvillimore, kurset dhe trajnimet specifike, trajnimi fillestar, zhvillimi i menaxhmentit, do të jenë preokupim i BNPJ dhe për këtë fazë, për të siguruar që personeli të fitojë shkathhtësitë e nevojshme për të përcjellë zhvillimet në KOSTT.

Në Plan të trajnimeve, edhe këtë vit, do të kushtohet kujdes trajnimeve për mbrojtje dhe siguri në përputhje me kërkesat standardeve ISO 14001 dhe 180001. Në përgjithësi do të kushtohet kujdes ngritjes së kapaciteteve të stafit në fushën e standardeve; (9001; 14001; 18001; 5001; 27001) përfshirë edhe certifikimin e stafit sipas kërkesave të standardeve. Bazuar në Sistemin e Integruar të menaxhimit dhe kërkesat e standardeve në implementim dhe standardeve të cilat janë duke u zhvilluar në KOSTT do të hartohet një plan për zhvillimin e kapaciteteve njerëzore në fushën e standardeve.

për operatorët e nënstacioneve 110/35/10(20) kV si dhe trajnimet tjera për zhvillimin e kapaciteteve teknike për këta operatorë.

6.3. Menaxhimi i cilësisë

KOSTT është i licencuar me standardin ISO 9001:2008 prandaj duke marrë parasysh këtë, është duke u zhvilluar një proces i zhvillimit dhe menaxhimit të cilësisë sipas kërkesave të këtij standardi brenda të gjitha departamenteve dhe zyrave.

Në harmoni me zhvillimet e reja të standardeve, respektivisht zhvillimit të standardit ISO 9001:2015, KOSTT ka planifikuar harmonizimin e kërkesave të Sistemit të Menaxhimit të Cilësisë të aplikuar në KOSTT me kërkesat e reja të standardit ISO 9001:2015.

Me qëllim të azhurnimit dhe harmonizimit të plotë të kërkesave gjatë vitit 2017, KOSTT ka planifikuar auditimin e brendshëm dhe auditimin e jashtëm – ricertifikimin në vitin 2017.

Gjatë vitit 2017 do të fillojë implementimi i plotë i kërkesave ISO 9001:2015 dhe do të ketë përmirësim të vazhdueshëm të sistemit të menaxhimit të cilësisë.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 48 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

Në kuadër të Menaxhimit të cilësisë KOSTT, ka planifikuar zhvillimin e dy standardeve: Standardi për sigurinë e punëtorëve ISO 18001 dhe standardi për siguri të ambientit ISO 14001. Njëkohësisht, KOSTT është duke planifikuar integrimin e sistemit të menaxhimit të cilësisë dhe ndërtimin e një “sistemi të integruar të menaxhimit të cilësisë” duke krijuar mundësinë e plotësimit/integrimit edhe të standardeve për siguri të informacionit 27001 dhe 27002; IEC standardeve/standardeve për pajisje energjetike; standardin për menaxhimin e aseteve energjetike ISO 5500.

Duke i përcjellë zhvillimet e reja në sektorin e energjisë **respektivisht, procesin e integrameve evropiane, KOSTT duhet të ndjekë rrugën e plotësimit të kërkesave** dhe standardeve të reja që rrjedhin nga këto procese. Plotësimi i standardeve gjithashtu është kërkesë e procesit të zhvillimit të projekteve voluminoze në KOSTT.

6.4. Teknologjia e Informacionit

Teknologjia e Informacionit luan një rol padyshim nga më të rëndësishmit në përkrahjen e biznesit të kompanisë, duke filluar prej nevojave të komunikimit dhe informimit më të shpejt, procesimin e shënimeve më të shpejta, ndihmës në zhvillim, ndihmës në rritjen e efikasitetit dhe eficiency, ndihma në proceset e kompanisë, zvogëlimin e shpenzimeve të biznesit, aplikimin e aplikacioneve të cilat mundësojnë zhvillimet e kompanisë pa të cilat këto zhvillime dhe procese nuk mund të imagjinohen.

Departamenti i BNJ përmes Sektorit të Teknologjisë së Informacionit dhe në bashkëpunim edhe me departamentet tjera në KOSTT, ka arritur që të krijojë një infrastrukturë të mirë si nga ana harduerike, ashtu edhe ajo softuerike, gjegjësisht përmes zhvillimit të aplikacioneve të përkrahë dhe mundësojë zhvillimet e kompanisë dhe realizimin e objektivave të përcaktuara.

6.5. Menaxhimi i objekteve

Në bazë të objektivave të përcaktuara në KOSTT, edhe në vitin 2017, prioritet do të jepet përmbushjes së standardeve themelore lidhur me mjedisin, duke larguar materialet e rrezikshme për shëndetin nga objektet ekzistuese, eficiency e energjisë duke përdorur materiale termike, krijimin e kushteve më të mira të punës me hapësira të reja për punë, si dhe duke vazhduar me krijimin e hapësirave të gjelbëruara në NS si dhe me përkujdesjen ndaj ambientit të punës në tërësi.

Duke pasur parasysh se një numër i madh NS-110 kV të transferuara nga KEK janë të vjetërsuara, do të vazhdohet me përkujdesjen ndaj aspektit mjedisor si dhe krijimin e kushteve të punës duke vazhduar plotësimin e standardeve më të larta në vitin 2017. Ashtu si në vitin paraprak kur janë

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 49 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

rinovuar ndërtesat komanduese në NS-110 kV Vushtrria 1 me rrethojë, NS-110 kV Vushtrria 2, NS-110 kV Prishtina , janë planifikuar projekte të cilat do ti përmirësojnë në përgjithësi kushtet e punës në këto NS. Në kuadër të këtyre projekteve prioritet ju është dhënë eliminimit të materialeve të rrezikshme si mbulesave nga salloni, pastaj ndërrimit të dritareve të njëfishta duke i zëvendësuar me termike, mbështjellja e fasadave me material termoizolues, largimit të tapisoneve nga sallat komanduese, furnizimin permanent me ujë të pijshëm dhe ujë për nevoja sanitare, kyçja e ujërave të zeza në rrjete të qytetit aty ku janë krijuar mundësitë teknike, si dhe gjelbërimi i NS në harmoni me standardet më të larta ndërkombëtare.

Ti përmbushur këto kërkesa Sektori i Menaxhimit të Objekteve në vitin 2017 i ka planifikuar këto Projekte:

- Ndërrimi i sistemit të ngrohjes në Katin e dispeçerëve
- Renovimi i lokalave në Kurriz.

7.0 AKTIVITETET MBËSHTETËSE KORPORATIVE

7.1. Marrëdhëniet efektive me palët e interesit

KOSTT beson që përgjegjësia dhe transparenca ndaj aksionarit dhe palëve të tjera të interesit janë ndër parimet bazë në përmbushjen e mandatit të saj si institucion publik. Reputacioni është një nga asetet e rëndësishme strategjike i cili kontribuon në vlerën e kompanisë si dhe ndihmon në ndërtimin dhe mirëmbajtjen e besimit të palëve të interesit. Rrjedhimisht, KOSTT është e përkushtuar për të përforcuar edhe më tutje reputacionin e saj dhe imazhin pozitiv të ndërtuar ndër vite, prandaj përmes Zyrës për Komunikim dhe Relacione me Publikun në vitin 2017 planifikon që të realizojë aktivitete të mirëorganizuar dhe të koordinuara në mbështetje të objektivave strategjike të kompanisë. Gjatë vitit 2017, do të realizohen aktivitete në drejtim të informimit të drejtë të opinionit publik dhe promovimit të aktiviteteve dhe veprimtarisë së KOSTT, do të vazhdojë me përkushtimin ndaj komunitetit përmes Përgjegjësisë Shoqërore të Korporatave (CSR/PShK) dhe kontributin për fuqizimin e grave në sektorin e energjisë, ndërsa në pikëpamje të planifikimit afatgjatë, planifikohet azhurnimi i Strategjisë ekzistuese të Komunikimit.

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 50 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

Lista e shkurtesave

AATC - (Average Available Transfer Capacity) - Kapaciteti i Disponueshëm Mesatar (Import/Eksport)

ATC – (Available Transfer Capacity) – Kapaciteti i disponueshëm

ATR – Autotransformatori

BD - Bordi i drejtorëve

BE - Bashkimi Evropian

BK – Buxheti i Kosovës

BNJ – Burimet Njerëzore

CAO - (nga angl. Coordinated Auction Office) – Zyra për Koordinimin e Ankandëve

CAS- Sistemi i Kompjuterizuar i Kontabilitetit

DACF – Day Ahead Congestion Forecast (Parashiqimi i kongjestionit një ditë para)

ECLO – (nga angl. European Commission Liaison Office) - Zyra Ndërlidhëse e Komisionit Evropian

EIC – (nga angl. Energy Identification Code) – kodi i identifikimit për energji

EJL – Evropa Jug Lindore

ENTSO-E (nga angl. European Network of Transmission System Operators for Electricity) – Rrjeti Evropian i Operatorëve të Sistemit të Transmisionit për Energji Elektrike

EMS – Rrjeti Elektrik i Serbisë (Elektro Mreza Srbije)

EPS – Elektroekonomia e Serbisë (Elektroprivreda Srbije)

ERE – Enti Rregullator i Energjisë (Shqipëri)

GIS – (nga angl. Gas Insulated Switchgear)

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 51 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

GjQ – Gjykata e Qarkut

HC - Hidrocentral

IKP – Indikatorët Kyç të Performancës

IPA – Instrumentet Para Anatrësimit (BE)

ITC – Inter TSO Compensation (Kompensimi mes Operatorëve të Sistemit të Transmisionit)

KA – Konflikt Administrativ

KE – Komisioni Evropian

KEK- Korporata Energjetike e Kosovës

KfW – nga gjerm.Kreditanstalt für Wiederaufbau – Banka Gjermane për Rindërtim dhe Zhvillim

KOSTT - Operator i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të energjisë elektrike të Kosovës

KQKO - Komiteti për Qeversje të Kodeve Teknike/Operacionale

KSHE – Kryeshefi Ekzekutiv

IEC – International Electrotechnical Commission (Komisioni Ndfërkombëtar Elektroteknik)

LP – largpërçues

MATC - Kapaciteti i Disponueshëm Maksimal (Import/Eksport)

MIE – Ministria e Integritimeve Evropiane

MO – Market Operatori (Operatori i Tregut)

MR – Mbrojtje Rele

NEF (Net Export Flow) – Eksporti i Kosovës

NIF - (Net Import Flow) – Importi neto për nevojat e Kosovës

NP – Ndërmarrje publike

NS - nënstacioni

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>fajqe 52 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

NJPMNP – Njësia për Monitorimin e Ndërmarrjeve Publike

OHSAS – Standardi për auditimin e shëndetit dhe sigurisë (në angl. Occupational Health and Safety Auditing System)

OPGW (Optical Power Grud Wire) – Kablli me fibër optik

OST - Operator i Sistemit të Transmisionit

PpE - Propozim për Ekzekutim

PSHK – Përgjegjësi Shoqërore Korporative

PZHT – Plani Zhvillimor i Transmisionit

RG-SEE - Grup regional në ombrellën e MC –Market Committee – Komiteti i tregut i ENTSO-E

RSC - Regional Security Coordination (Koordinimi Rajonal për Siguri)

SCADA/EMS – nga angl. Supervisory Control and Data Acquisition/Energy Management System (Mbikqyrja e Kontrollit dhe Përvehtësimit të të Dhënave/Sistemi i Menaxhimit të Energjisë)

SEE-CAO- Zyra për alokim të koordinuar të kapaciteteve interkonektive në EJJL

SG-CMMI- Nëngrupi për menaxhimin e kongjestioneve dhe integrimin e tregut

SO – Sistem Operator (Operatori i Sistemit)

TI – Teknologjia e Informacionit

TKE- Traktati i Komunitetit të Energjisë

TL – tensioni i lartë

TP – Tatimi në pronë

TO – Transimssion Operator (Operatori i Transmisionit)

TTC – Total Transfer Capacity

VNM - Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis

ZRrE – Zyra e Rregullatorit të Energjisë

	PLANI I BIZNESIT PËR VITIN 2017	DT-FI-012
	<i>ver. 1.1</i>	<i>faqe 53 nga 53</i>
<i>Departamenti Financiar</i>		<i>Sektori i Buxhetit dhe Planifikimi Strategjik</i>

ZSMZ - Zyra e Sigurisë dhe Mbrojtjes nga Zjarri